

RESULTATRAPPORTERING 2019

Juni 2020

811.528

PERSONER NÅET
DIREKTE Gennem
INDSATSER

3.217.381

PERSONER NÅET I
ALT Gennem
INDSATSER

101%

STIGNING I
EKSPONDERING
PÅ LINKEDIN

63%

GENNEMSNITLIG
GODKENDELSE-
PROCENT

56 %

GODKENDELSE
FOR NYE
ANSØGGERE

51

LANDE SØGT
TIL I 2019

319.879

FRIVILLIGE I CISU
MEDLEMSORGANISA-
TIONER

86,9 %

MÅLOPFYLDELSE
I INDSATSER

12 %

STIGNING I
ANTALLET AF
RÅDGIVNINGER

18 %

AF UNIKKE
ANSØGGERE HAR
IKKE SØGT FØR

22 %

STIGNING I ANTAL
DELTAGERE PÅ
KURSER

84 %

GODKENDTE
ANSØGNINGER
HAVDE FÅET
RÅDGIVNING

CISU CIVILSAMFUND
I UDVIKLING

Folkeligt engagement & meningsfulde resultater

1. INTRODUKTION	3
2. FOLKELIGT ENGAGEMENT OG MENINGSFULDE RESULTATER	4
2.3 Styrkelse af partneres profil og rolle som civilsamfundsaktører	12
2.4 Programmernes resultater	13
2.5 Det folkelige engagement i Danmark	14
3. UDVIKLINGSSAMARBEJDE	14
3.1 CISU som en medlemsbaseret platform	14
3.2 Overgangen mellem langsigtet udvikling og humanitært arbejde	15
3.3 Begrænsninger i civilsamfundets råderum	15
4. KAPACITETSYDELSER	16
4.1 Identificering og formidling af nye tendenser	16
4.2 Kapacitetsopbygning gennem rådgivning	17
4.4 Kapacitetsopbygning gennem kurser og arrangementer	18
4.5 Medlemsorganisationer samarbejder med hinanden og andre aktører	19
5. PULJEFORVALTNING	20
5.1 CISUs puljer – et forvaltningsmæssigt og økonomisk overblik	20
5.2 Puljeforvaltning i samarbejde med brugere og donorer	22
5.3 Mangfoldighed hos ansøgere og bevillingshavere	23
5.4 Mangfoldighed i verdens lande	24
5.5 Mangfoldige indsatser, der støtter opfyldelsen af FN's verdensmål	25
5.6 Mere klima i Civilsamfundspuljen	26
6. KOMMUNIKATIONSARBEJDE	27
6.1 CISUs Oplysning i Danmark (PRO)	27
6.2 CISU fremmer nuanceret og engagerende oplysning om global bæredygtig udvikling	27
6.3 CISU kommunikerer resultater sammen med medlemsorganisationerne	28
6.4 CISU understøtter medlemsorganisationernes dialog med beslutningstagere	29
6.5 Fokus på rammevilkårene for civilsamfundets arbejde med udviklingsamarbejde	30
7. CISU SOM ORGANISATION	30
7.1 Arbejdet ud fra PANT principperne	31
7.2 Monitorering, evaluering og læring	32
7.3 CISUs sekretariat	32

8. OMKOSTNINGSEFFEKTIVITET	32
9. BILAGSOVERSIGT	34
Bilag 1: CISUs strategi 2018-2021	34
Bilag 2: Forandringsteori (ToC)	34
Bilag 3: Resultatrammeværk (ResRam)	34
Bilag 4: Resultater fra indsatser, CSP, PKM, PNB 2019	34
Bilag 5: Program case stories 2019	34
Bilag 6: Medlemsundersøgelse 2019	34
Bilag 7: Medlemstilfredshedsrapport feb. 2020	34
Bilag 8: Analyse af drop in 18-19	34
Bilag 9: Rådgivningsvirksomhed 2019	34
Bilag 10: CISU's reporting on the results framework for the climate envelope	34
Bilag 11: Final report Fund for Climate and Environment	34
Bilag 12: Cases medborgerindsatser Bolivia	34
Bilag 13: Cases nexus Filippinerne	34
Bilag 14: Afrapportering på de aktuelle temaer 2019 – 2020	34
Bilag 15: Monitorering af forenklingdagsordenen 2017 – 2019	34

1. INTRODUKTION

CISUs resultatrapport 2019 dækker rulleplan 2019-22 mellem Udenrigsministeriet og CISU og dermed Udenrigsministeriets finansiering af CISUs Civilsamfundspulje. Rapporten er baseret på ”Retningslinjer for forvaltning af tilskudsmidler fra Udenrigsministeriet til puljeordninger og netværk” af 14. juni 2019.

CISU forvalter midler for flere donorer og har som organisation udviklet et samlet monitorerings-, evaluerings- og læringssystem baseret på CISUs 2018-21 strategi (bilag 1), forandringsfortælling (bilag 2) og resultatrammeverk (bilag 3). Metodisk er denne rapportering derfor baseret på CISUs samlede resultatrammeverk, som dækker mere end Civilsamfundspuljen.

Rapporten starter med en overordnet refleksion på impact niveau i forhold til CISUs to overordnede strategiske mål: *Folkeligt engagement og meningsfulde resultater*. Rapporten dykker efterfølgende ned i CISUs fire indsatsområder, *udviklingssamarbejde, kapacitetsopbygning, puljeforvaltning og kommunikationsarbejde*, hvor der præsenteres en mere detaljeret rapportering af resultater på outcome-niveau i forhold til CISUs resultatrammeverk.

Dette er fulgt op af en kort afrapportering på *CISU som organisation* og afslutningsvist et blik på *omkostningseffektivitet*. Rapporten indeholder løbende bokse, som fremhæver særlige eksempler eller tal. Tallene på s. 2 relaterer sig kun til Civilsamfundspuljen.

God læselyst.

CISU

2. FOLKELIGT ENGAGEMENT OG MENINGSFULDE RESULTATER

Bevillingerne i Civilsamfundspuljen (CSP) har på mangfoldig vis bidraget til folkeligt engagement og meningsfulde resultater i en lang række lande med mange forskellige tematiske fokuser. Disse resultater beskrives nedenfor baseret på de i alt 103 afsluttende rapporter der blev indsendt i 2019. Ud af disse er der 91 indsatser¹, som har lavet resultatbeskrivelser og indberettet målopfyldelse og antal personer nået (heraf otte afsluttende rapporter på Puljen for Klima og Miljø (PKM) og ni fra Naboskabspuljen (PNB)). Nedenfor følger en analyse af nøgletal og en opsummering af resultater fra bevillingshavernes afsluttende rapporter i 2019.

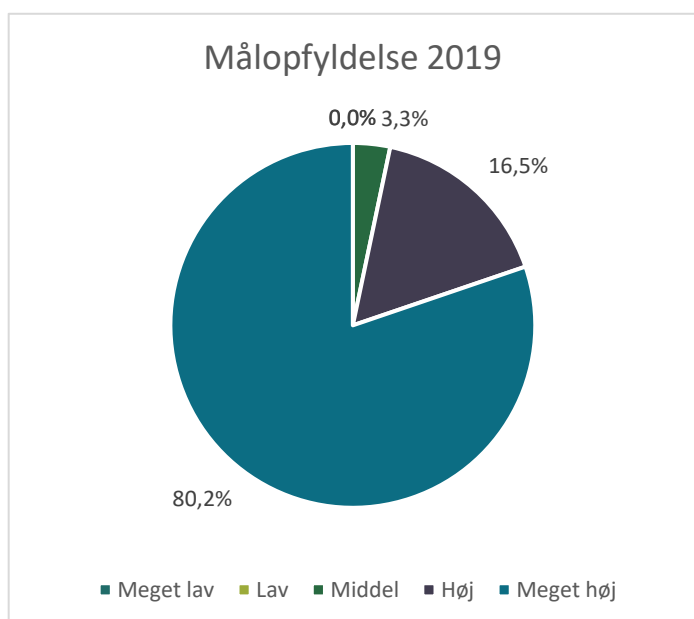
Personer nået gennem indsatserne	
Primær målgruppe	811.528
Sekundær målgruppe	2.405.853
Total antal personer nået gennem indsatser	3.217.381

I den afsluttende rapport til CISU bliver bevillingshaverne bedt om at lave en selvevaluering på i hvor høj grad, de har opnået målene for indsatsen (i procent). Målopfyldelsen er kategoriseret ud fra grupperingen:

Målopfyldelse	Procentinterval	0 – 19 %	20 – 39 %	40 – 59 %	60 – 79 %	80 – 100 %
	Kategori	Meget lav	Lav	Middel	Høj	Meget høj

Diagrammet viser den gennemsnitlige målopfyldelse i procent per bevilling. I 2019 var der en gennemsnitlig målopfyldelse på 86,9 %² (i 2018 lå denne på 88%). Langt størstedelen vurderer, at de har en meget høj målopfyldelse. Sammenlignet med 2018 er der næsten 2 % færre, der har vurderet deres indsatser som meget høj. I stedet er der flere, der vurderer den til at være høj (fra 12% til 16,5%). På trods af et mindre fald i den gennemsnitlige målopfyldelse må det stadigvæk siges, at bevillingshaverne opnår meget af det de sætter sig for og viser gode resultater.

De 103 bevillinger, der afleverede afsluttende rapport til CISU i 2019, rammer en bred skare af temaer og dækker i forskellig grad alle verdensmålene, som det ses af nedenstående tabel.

¹ Bevillinger med uregelmæssigheder (2), bevillinger der er overgået til program (4), programmer (3), samfinansiering (2) og støtte til ansøgningsproces (1) er taget ud som outliers. Det skyldes, at der for eksempel ikke rapporteres på samme måde, og at nogle af bevillingerne ikke har fået den nødvendige tid og rammer for at implementere bevillingen. De tre programmer indgår ikke i målopfyldelse og målgruppe, men har sit eget afsnit omkring deres resultater.

Verdensmål

Bevillinger fra CSP, PNB og PKM som har afleveret afsluttende rapport i 2019

1. Afskaf fattigdom	6
2. Stop sult	11
3. Sundhed og trivsel	22
4. Kvalitetsuddannelse	24
5. Lighed mellem kønnene	14
6. Rent vand og sanitet	4
7. Bæredygtig energi	1
8. Anstændige jobs og økonomisk vækst	9
9. Industri, innovation og infrastruktur	2
10. Mindre ulighed	10
11. Bæredygtige byer og lokalsamfund	1
12. Ansvarligt forbrug og produktion	4
13. Klimaindsats	13
14. Livet i havet	1
15. Livet på land	7
16. Fred, retfærdighed og stærke institutioner	64
17. Partnerskaber for handling	103

*Med dette menes de bevillinger som har indsendt afsluttende rapporter i 2019

Som det ses i ovenstående tabel, har bevillingerne skabt resultater under flere verdensmål. Alle bevillinger er forankret i verdensmål 17 – partnerskaber for handling. Herudover er nedenstående gennemgang af bevillingernes resultater kategoriseret efter, hvilket verdensmål de primære resultater vedrører, så hver bevilling kun beskrives under ét verdensmål selvom de vedrører flere verdensmål. En kort beskrivelse af resultaterne for hver enkelt bevilling kan findes i bilag 4.

Afskaf fattigdom

Et eksempel på en indsats, der har haft primære resultater relateret til verdensmål 1 om at afskaffe fattigdom ved at sikre ejerskabet til land. Indsatsen var med til at kickstarte en proces om at lave et nationalt register over pastoralistenklaver i landbrugszoner i Niger. Alle relevante interessenter har fået mere viden om effekterne af udvindingsindustrien på opdrætteres vilkår. For første gang mødtes alle interessenter for at diskutere løsninger for pastoralister. Civilsamfundet har mere viden om udvindingsindustriens CSR, hvordan de kan arbejde med opdrætteres rettigheder samt at indgå i dialog med interessenter omkring dette.

Stop sult

11 indsatses har haft primære resultater relateret til verdensmål 2 om at stoppe sult, opnå fødevarer sikkerhed og forbedret ernæring samt at fremme bæredygtigt landbrug i Uganda (tre indsatses), Rwanda, Vietnam (to indsatses), Tanzania (to indsatses), Indien, Cambodia og Bhutan.

Indsatsernes aktiviteter har gennem træning i bedre og mere bæredygtige landbrugsmetoder generelt øget produktionen for bønder og deres familier for eksempel gennem økologisk landbrug, anvendelse af rismarker til fiskeproduktion, bedre anvendelse af diger samt ny teknologi til hurtigere udvikling og

monitorering af bikuber. En bevillingshaver nævner desuden en væsentlig forbedring i bønder og deres familiers sundhed grundet introduktionen til økologisk landbrug.

Partnerskaberne har anvendt forskellige metoder til at organisere bønderne: spare/lånegrupper som har givet bønderne mulighederne for at udbygge deres produktion og virksomhed; Farmer Family Learning Groups (FFLG) som er en selvspredende tilgang til at styrke landbrug; samt etablering og styrkelse af andelsselskaber, kooperativer og selvhjælpsgrupper, der har skabt fælles fodslag for at kunne skabe bedre forhold for farmere.

Andre indsatser har også haft stort fokus på at kapacitetsopbygge bønder til at udvikle business planer og at få kontakt til det private marked. Flere bønder har derfor fået adgang til afsætningsmuligheder lokalt som internationalt. Dermed er bønderne og deres familiers fødevarer sikkerhed og indkomstgrundlag forbedret og sårbarheden i familierne minimeret.

Sundhed og trivsel

13 indsatser har haft primære resultater relateret til verdensmål 3 om sundhed og trivsel. Indsatserne har haft resultater relateret til tandsundhed, forebyggelse af ikke-smitsomme- og gnaverbårne sygdomme, stofmisbrugsbehandling, lovgivning der begrænser tobaksforbrug, seksuel sundhed samt sammenkoblingen mellem traditionel og vestlig medicin i Rwanda (2), Tanzania (3), Bolivia (3), Uganda (2), Ghana, Burundi, og på tværs af flere lande i Østafrika. En indsats har skabt bedre tandsundhed, hvilket har givet mindre fravær i skolerne i Rwanda. Der bliver lavet screeninger og oplysningskampagner om ikke-smitsomme sygdomme i østafrikanske lande. Der er blevet produceret viden og dokumentation om sygdomme og forhold for målgrupperne for at kunne lave fortalerarbejde om bedre sundhedsforhold og behandling af patienter. Herudover er målgrupper inddraget i fortalerarbejdet, som har givet dem en stemme. I én indsats har den lokale partner været drivkraften bag at sikre at Burundi nu har en ny lov der begrænser tobaksforbrug. To indsatser har desuden styrket seksualundervisningen og i ét tilfælde har det bidraget til at de lokale myndigheder har taget behovet for seksualundervisning til sig og ind i deres planer.

Kvalitetsuddannelse

11 indsatser har haft primære resultater relateret til verdensmål 4 om kvalitetsuddannelse. Indsatserne har haft forskellige resultater i Peru (3), Zambia, Lesotho, Ghana, Georgien, Nepal, Guinea Bissau, Sierra Leone og Tanzania. En indsats har skabt bedre skoleresultater ved inddragelse af tosproget og interkulturel uddannelse og to indsatser har skabt resultater på skoler til at anvende mere inkluderende og aktiverende undervisningsmetoder. I Zambia er tidlig uddannelse for børn sat på dagsordenen, og der er lavet konkrete guidelines og anbefalinger til ILO om, hvordan dette kan forbedres i landet. To indsatser har styrket elevrådsorganisationer til at kunne adressere de studerendes problemstillinger, og to har skabt resultater ved at skabe debat og dialog om at sikre mere kvalitet i undervisning og skolesystemet.

Ligestilling mellem kønnene

Ti indsatser har skabt resultater relateret til ligestilling i Peru, Bolivia, Egypten, Ukraine, Tanzania, Sierra Leone (2), Somaliland, Uganda og Indien. I Bolivia har en kvindeorganisation fået kapaciteten til at implementere en model for uddannelse i bæredygtige landbrugsmetoder for kvinder, hvilket har skabt solid lokal

forankring og dermed en bæredygtig struktur, som sikrer forbedrede forhold for kvinder på landet. To indsats har fået seksualundervisning og undervisning, som er sensitiv overfor seksualitet og køn, inkluderet på skoler og indskrevet i skoleplaner. I Egypten har dette bidraget til, at der er en ændring i holdninger og forståelse af kønsroller mm. blandt unge. Resultaterne af en anden indsats har været mere ligestilling mellem kønnene i familierne og i samfundet samt en massiv reduktion af vold i hjemmet hos familierne. Mere end 100 mænd og unge med alkoholmisbrug er blevet organiseret i selvhjælpsgrupper, og de fleste er kommet ud af misbruget. To indsats har arbejdet med inklusion af piger og kvinder i lokale aktiviteter og at bringe personer sammen fra forskellige sociale og etniske baggrunde for at skabe netværk og nedbryde fordomme.

En indsats har organiseret sexarbejdere i en organisation, som nu oplyser andre sexarbejdere om rettigheder, sikker sex, kvindelige omskæring, etc. En anden har bidraget til en reduktion af stigma og diskrimination mod transkønnede samt bedre adgang til services såsom generel støtte, HIV-testning og behandling af transkønnede. Psykosocial støtte og etableringen af lokale støttegrupper har bidraget til robusthed blandt LGBT+ aktivister og øget tiltro til egne evner. En anden indsats har skabt et fælles community, hvor personerne føler sig set og accepteret, som de er, og hvor de har fået træning inden for en række områder samt muligheder for at deltage i aktivt.

Rent vand og sanitet

Fire indsats har skabt resultater i forhold til vand, sanitet og hygiejne i Indien (2), Somalia og Tanzania. Alle indsats har på forskellige måder organiseret landsbyer og civilsamfundet omkring at indsamle beviser og dokumentation samt at lave fortalervirksomhed overfor myndigheder. Dette har givet forbedringer i levering af services og bedre hygiejne på lokalt niveau. I en indsats i fem landsbyer i Indien er der sket en stigning i toiletanvendelse på 414%, og i Somalia er der sket en reduktion i akut vandiarre. En anden indsats har desuden formået at inkludere kvinder i lokale beslutningsprocesser omkring vand og sanitet.

Bæredygtig energi

En enkelt indsats har haft primære resultater inden for verdensmål 7 om bæredygtig energi. Civilsamfundsorganisationer (CSO) i syv forskellige lande i Vestafrika er blevet styrket gennem udførelse af baseline research og dokumentation omkring energipolitikker og status i deres respektive lande. Dette har givet dem en højere status hos nationale beslutningstagere. Herudover har man i Burkina Faso, Mali og Senegal etableret nationale koalitioner som har styrket CSO'ers mulighed for indflydelse og samarbejde inden for bæredygtig energi.

Anstændige jobs

Fire indsats har haft resultater vedrørende anstændigt arbejde i Uganda, Eswatini, Serbien og Ghana. Mange blomsterdykere har som noget nyt prioriteret sundhedsrettigheder for deres arbejdere. Én af dyrkerne er stoppet med kemisk sprøjtning i drivhusene og beskyttelsesudstyr er givet til arbejderne på de fleste bedrifter og bliver udskiftet hver 4.-6. måned.

Offentlige sundhedsuddannelsesinstitutioner har for første gang inviteret den lokale partner i Ghana til at med-udvikle en model for national ungdomsbeskæftigelse og træning af unge arbejdere som trainees samt potentielt som ældreplejeassistenter i offentlige institutioner.

En tredje indsats har bragt 77 fagforeningsledere og tusinder af Swazi borgere sammen for at debattere arbejdsforhold for tjenestemænd samt at bringe henholdsvis 10.000 og 8.000 swazier sammen i to marcher for at advokere for bedre arbejdsforhold.

Den sidste indsats har udviklet uddannelsesmateriale, som præsenterer en dialogbaseret arbejdsmarkedsmodel samt en fælles handlingsplan mod ungearbejdsløshed i Serbien. Materialet er blevet præsenteret overfor interessenter.

Industri, innovation og infrastruktur

Indsatsen med resultater inden for verdensmål 9 har bidraget til at fremhæve udfordringer og muligheder for at fremme ingeniører i Sierra Leones muligheder for at sikre kvalitet i implementeringen af fx infrastruktur relateret til verdensmålene.

Mindre ulighed

Tre indsatser har haft primære resultater relateret til at mindske økonomisk ulighed samt inklusion af personer med intellektuelle handicap. En indsats i Ghana har på forskellige måder styrket indkomstgrundlaget i et ungdomscenter. Inklusion af personer med intellektuelle handicap i Ukraine i indsatsens aktiviteter har styrket dem og deres familier samt synliggjort dem overfor andre organisationer og ansvarshavere.

Ansvarligt forbrug og produktion

Tre indsatser har haft fokus på ansvarligt forbrug og produktion. I Ghana er der gennem indsatsen skabt en indsamlingskultur og ideer til genanvendelse af plastikaffald i tre landsbyer. I Uganda er personer blevet uddannet skadelige virkninger fra guldudvinding ved kviksølv, og der er blevet lavet en kviksølvfri mine som en demonstration for andre og mindst 20 mindre virksomheder kan nu udvinde guld uden at anvende kviksølv. En globalt fokuseret indsats har i alt samlet 60 CSO'er fra hele verden til at diskutere og finde løsninger og ideer til at modsætte sig transnationale virksomheders udvinding af naturressourcer. Resultatet er et delvist formaliseret netværk til at stå imod udvindingsaktiviteter.

Klimaindsats

Seks indsatser har skabt resultater relateret til at kunne handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser. Indsatserne har skabt forandringer i Bolivia, Honduras, Etiopien, Uganda (2), Belarus, Niger, Malawi, Ghana, Kenya, Cambodia, Vietnam, Sri Lanka, Nepal, Indien, Nicaragua, Guatemala, Bangladesh og på regionale og internationale niveauer.

En indsats har mobiliseret og oplyst omkring fordelene ved at blive FSC certificerede samt at skabe forbindelse mellem FSC-institutioner og lokalsamfund for at sikre tilpasning af standarderne til dem. Lokale partnere har skærpet deres fortalervirksomhedskompetencer og været til stede i relevante politiske processer på nationalt og globalt niveau, og en anden indsats har direkte været med til at påvirke den nationale miljølovgivning. Unge er blevet trænet i at adressere miljømæssige problemer i samarbejde med lokale myndigheder, og der er arbejdet på at fremhæve sammenhængen mellem seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder og klimaforandringer.

Gennem et netværk er der udviklet en model for at skabe bæredygtig udvikling af landområder, som er blevet brugt til fortalrarbejde på alle niveauer. Lokalsamfund er desuden blevet kapacitetsopbygget til at finde løsninger på deres problemstillinger i forhold til miljø og klima samt at lave fortalrarbejde for at få indflydelse. En anden indsats der har arbejdet gennem et globalt netværk på tværs af ni lande influeret myndigheders politikker om klimatilpasning på nationalt (syv lande) og lokalt niveau (fire lande). Partnerne har udviklet et værktøj for dialog og fortalrarbejde som er blevet anerkendt af UNFCCC, hvilket har styrket fokuset på analyse af sårbarhed, få tilpasning ind i lokale udviklings- og investeringsplaner, bredere repræsentation af CSOer i politiske beslutningsprocesser, anerkendelse af klimavenlige landbrugsmetoder, etc.

Livet i havet

Indsatsen med fokus på livet i havet har gennem en øko-skole og konference bragt omkring 200 aktivister, sociale og økologiske bevægelser og andre organisationer sammen for at etablere et netværk for fælles at adressere udfordringer for havafhængige lokalsamfund. Resultatet er bl.a. et 'State of the Ocean Manifesto' og læring fra skolen er blevet anvendt flere steder sidenhen.

Livet på land

Indsatsen med resultater relateret til mål 15 har formået at opbygge kapaciteter hos en række organisationer i Nepal, Kenya og Uganda til at kunne udvikle fortalrstrategier for at mainstreame biodiversitet og dermed bidrage til Konventionen om Biologisk Diversitet.

Fred, retfærdighed og stærke institutioner

Omkring 20% af indsatserne har primært haft resultater i forhold til mål 16. På forskellige måder har de arbejdet for opfyldelse af rettigheder gennem at påvirke institutioner og skabe strukturelle forandringer i Indonesien, Ghana, Rwanda, Filippinerne (2), Indien, Zimbabwe (2), Ukraine (3), Malawi, Gambia, Honduras, Georgien (2), Tanzania og Bangladesh.

Fem indsatser har lavet evidensbaseret fortalrvirksomhed sammen med civilsamfundet for at sikre rettigheder for børn, oprindelige folk og døve. Udvikling af oplysningsmaterialer har også været med til at nå endnu længere ud for at modvirke sexmisbrug af børn.

Fire indsatser har skabt resultater med at oplyse og inkludere udsatte børn i at presse ansvarshavere til at skabe bedre forhold for gadebørn, forbedre og modvirke overgreb på skoler, at holde ansvarshavere til ansvar i forhold til korruption, samt at modvirke vold, børnearbejde, børneægteskaber og børnemishandling.

En af indsætserne har f.eks. direkte modvirket krænkelse og har sikret, at børn, som er blevet taget ud af skolen, er kommet tilbage til klasseværelset.

En anden indsats har medvirket til, at kvinder nu henvender sig til relevante instanser, hvis de har været udsat for vold i hjemmet. Som noget nyt kan der nu efter indsatsen føres en åben debat om volden i hjemmet f.eks. ved landsbymøderne arrangeret af partneren.

To indsætser har arbejdet på at skabe større inklusion af unge og kvinder i beslutningsprocesser. Unge er blevet motiveret og engageret til at blive en del af relevante beslutningsprocesser, og en ungeambassadør blev f.eks. valgt ind som rådgiver i et lokalområde. I den anden indsats er kvinder blevet mere motiverede til at gøre op med barrierer for inklusion i politik ved at engagere sig mere i politik.

En indsats har mobiliseret og engageret unge omkring aktiviteter, der udfordrer lokale forestillinger og stereotyper i forhold til gruppeidentitet og diskrimination kombineret med personlig udvikling. En anden har tydeligt reduceret vold og chikane mod sexarbejdere fra politiet, og mandlige forkæmpere forebygger vold mod sexarbejdere ved at gå i dialog med klienter.

To indsætser har arbejdet med træning af unge, lærere, skoler og socialarbejdere i aktivt medborgerskab, konfliktløsning og ikke-voldelig kommunikation. Dette har resulteret i en større forståelse og interesse i at engagere sig i at skabe et fredeligt samfund. En anden har styrket samarbejdet mellem danske og ukrainske studerende gennem en konference med fokus på kulturudveksling samt diskussioner om demokrati og åbne og frie debatter. Sidst har en indsats uddannet lokale i at lave kritisk journalistik, hvor en del nu arbejder ude i samfundet på relevante institutioner.

2.2 Partnerskaber for handling

Mål 17 er gennemgående for alle indsætser, da bevillinger under Civilsamfundspuljen har stærkt fokus på partnerskaber imellem civilsamfundsorganisationer og med andre relevante aktører på lokale, nationale, regionale og internationale niveauer. Det er et mål for CISU, at partnerskaber bliver styrket gennem indsætserne. Nedenstående (og ovenstående) analyse viser tydeligt, at organisationer samarbejder med andre aktører for at fremme medlemmernes og målgruppers rettigheder samt engagere sig i demokratiske processer og holder beslutningstagere ansvarlige.

I 2019 har to indsætser haft styrkelse af partnerskab og kapacitetsopbygning som omdrejningspunkt i deres resultater. Det ene har resulteret i et styrket samarbejde og partnerskab mellem de deltagende organisationer og skabt ny viden om den bolivianske kaffeproduktion, som vil øge kvaliteten af fremtidige projekter mellem deltagende partnere eller andre, der ønsker at styrke bolivianske kaffekooperativer. Det andet har gennem et partnerseminar skabt større forståelse for verdensmålene, fortalervirksomhed og empowerment af kvinder gennem professionelle inputs og formulering af læringspunkter. Disse er blevet inkorporeret i partnernes organisationer og har styrket kvaliteten af projektforslag.

Herunder er nogle af de måder, hvorpå partnerskaberne og deres kapaciteter er styrket i andre indsætser.

2.2.1 Styrkelse af partnerskaber og kapaciteter gennem indsætser

Generelt er det tydeligt, at partnerskaber i praksis bliver styrket gennem indsætser ved at samarbejde omkring implementering af dem. Det at sikre klar forventningsafstemning og organisering af opgaver mellem

partnerne har været med til at styrke et partnerskab. Fire bevillingshavere fremhæver, at deres partnerskab er blevet styrket gennem udviklingen af en fælles vision og strategi, monitorering og evalueringssystem. To betoner vigtigheden i at være fysisk sammen for at skabe tillid og kulturforståelse.

At samarbejde på ukendt territorium, f.eks. gennem en første fælles indsats i partnerskabet med et nyt tema eller med en ny målgruppe, har gjort sig gældende i tre indsatser. Dette har for de tre partnerskaber været en læringsproces, som de har kunnet være fælles om. På samme måde nævner en bevillingshaver, at alle tre partnere har lavet aktiviteter i hvert deres land til at understøtte deres fælles kampagne mod transnationale virksomheders udvinding af naturressourcer. Dette har været særligt styrkende for partnerskabet, da alle gennemførte aktiviteter som en del af en fælles indsats.

Hvad der kan udledes fra at læse bevillingshavernes beskrivelser er, at det at være fælles om at udvikle, implementere og lære, skaber stærkere partnerskaber.

2.2.2 Projekt- og finansiel styring og ansvarlighed

Ni organisationer beskriver på forskellige måder, at den lokale partner er blevet styrket i forhold til projekt- og finansiel styring, monitorering og evaluering samt ansvarlighed og gennemsigtighed. Dette har i flere tilfælde også bidraget til, at organisationerne har fået en skærpet profil som civilsamfundsorganisationer.

Seks bevillingshavere fremhæver, at de danske organisationer har fået yderligere styrket deres kompetencer til at gennemføre større og længerevarende projekter, udvikle monitorering og evalueringssystemer samt metoder, budgettering, opfølgning og finansiel kontrol.

2.2.3 Particinatoriske og inkluderende metoder

Seks bevillingshavere fremhæver særligt i deres rapporter, at de har styrket deres kapaciteter og indsatser gennem inddragelse af forskellige metoder til yderligere inklusion af medlemmer og målgrupper i deres arbejde. De har fået opbygget deres kapacitet til at arbejde endnu mere med den menneskerettighedsbaserede tilgang og har tillært sig aktiverende, inkluderende metoder til at styrke deres legitimitet og kvalitet i arbejdet. Dette har styrket deres arbejde med målgrupperne samt mulighederne for at lave fortalervirksomhed. I et landbrugsprojekt nævnes det eksplicit, at noget af det mest værdifulde har været inklusionen af de unge i udviklingen af landbruget, fordi det også er med til at modvirke, at de unge flytter fra landet til byerne.

2.2.4 Organisatorisk styrkelse og legitimitet overfor målgruppen

12 bevillingshavere beskriver på forskellige måder, hvordan de lokale partnere er blevet styrket som organisationer. To indsatser har opnået højere legitimitet, bl.a. gennem inklusion af målgruppen i indsatsen, hvilket har skabt stor tillid mellem lokalbefolkningen og partnerorganisationen. En indsats har bidraget til, at partneren er blevet mere selvsikker i deres rolle som civilsamfundsorganisation og deres støtte til bolivianske kaffekooperativer og en anden har fået et radikalt andet renommé – fra en højtråbende fagforening til at være en vigtig bidragsyder til civilsamfundet.

En anden partner i Uganda er blevet en stærkere medlemsorganisation, der kan støtte medlemmerne ved at tilbyde træninger i landbrug, virksomhedsudvikling og mikrolån. Samtidig betaler medlemmerne et månedligt gebyr for deres ydelser, der har været med til at sikre mere bæredygtighed af organisationen.

De resterende indsatser har fået stærkere organisatoriske strukturer og er vokset, har skabt et solidt netværk og har styrket samarbejdet sammen med forskellige instanser i civilsamfundet og på tværs af sektorer.

Otte bevillingshavere beskriver desuden, hvordan den danske organisation også er blevet styrket gennem indsatsen. Der er opnået mere tilslutning til de danske organisationer og organisatorisk vækst, styrkelse og

forøgelse af netværk og samarbejder samt erfaringer med, hvordan de bedre kan understøtte deres partnere. En enkelt bevillingshaver nævner, at den danske partner har skærpet deres kulturforståelse, som til tider skabte vanskeligheder i partnerskabets kommunikation og projekttænkning. Dette har givet dem bedre forudsætninger for at samarbejde. En bevillingshaver nævner også, at samarbejdet med den lokale partner har givet direkte inputs til, hvordan de selv vil arbejde i Danmark. Det kan være på baggrund af konkrete metoder eller tilgange, der bliver anvendt i indsatserne.

2.2.5 Fortalerarbejde

Otte bevillingshavere fremhæver, at de er blevet bedre til at lave fortalervirksomhed. Dette skyldes mere inklusion af målgrupperne i arbejdet samt kapacitetsopbygning af civilsamfundet til at identificere udfordringer, analysere dem og komme med løsningsforslag samt at kunne præsentere disse overfor myndigheder. Flere nævner at fortalervirksomhed er blevet lettere, fordi de har opnået mere synlighed i landet og outreach hos målgrupper. Udveksling af viden, research, dokumentation og tilgængelighed af information har givet mere respekt hos myndigheder og større potentiale for at lave fortalervirksomhed. Arbejdet gennem netværk har i en indsats styrket partnerne gennem erfaringsudveksling og fælles kapacitetsopbygning til at lave målrettet fortalervirksomhed.

Fire danske organisationer har også fået skærpet deres kompetencer til at lave fortalervirksomhed, hvilket de kan anvende i andre indsatser og partnerskaber. En bevillingshaver har lært, hvor vigtigt det er at inkludere ansvarshaverne i lokalsamfundene i deres indsatser. En anden beskriver, at indsatsen har givet positive beviser på, at økologisk landbrug bidrager til fødevarerikkerhed, hvilket har styrket den danske organisations argumenter i den offentlige debat i Danmark.

2.2.6 Fagligt specifikke kompetencer

Ti bevillingshavere fremhæver, at de gennem indsatser har fået væsentlig mere fagligt specifikke kompetencer. Dette er i forhold til undervisningsmetoder i uformelle læringsmiljø, træning af trænere og uddannelse i medborgerskab; understøtte unge i at skabe adfædsændringer med fokus på konfliktløsning og anti-diskrimination; organisering af farmere til at gå fra mindre til kommercielt landbrug samt erfaring med praktiske og billige løsninger til at modstå klimaforandringer i landbruget; arbejde med kontraktlandbrug; biodiversitets-mainstreaming; forebyggelse af kviksvulvguldudvinding; samt mere viden om EU's arbejde med unge og arbejdsløshed og *decent work*.

Fem danske bevillingshavere har også opbygget deres faglige kapaciteter gennem partnerskabet. To bevillingshavere har fået værdifuld erfaring med at implementere indsatser i en skrøbelig kontekst og at imødekomme sociale og kulturelle faktorer i konteksten. Københavns Universitet og Danmarks Tekniske Universitet som var en del af en indsats med en dansk og boliviansk CSO, har fået værdifuld viden og erfaringer med at forbedre sundhed gennem borger og interessant inddragelse. Samtidig har den danske organisation fået erfaring med 'One Health Approach' og at koordinere en indsats på tværs af faggrupper i Danmark og Bolivia.

De forskellige faglige kompetencer har givet bevillingshavere bedre forudsætninger for at lave indsatser med stærkere resultater samt potentialer for at lave solidt fortalerarbejde.

2.3 Styrkelse af partneres profil og rolle som civilsamfundsaktører

I udviklingsindsatser og indsatser over 2 mio. er der et yderligere krav om *at partnerne er opsøgende, mobiliserende og samarbejdende med det omgivende samfund og andre aktører. På denne måde styrkes*

partneres adgang til ressourcer og finansiering, og effekten og bæredygtigheden af alle deres indsatser forstærkes. 64 indsatser beskriver, hvordan de er lykkedes med dette.

Alle indsatser har på forskellige måder haft samarbejde med andre organisationer, myndigheder eller aktører som en stor del af deres indsats. Indsatserne har bl.a. bidraget til, at det har været muligt at deltage i netværk og relevante fora, hvilket har skabt mere synlighed omkring bevillingshavernes arbejde og mål og dermed muligheder for at påvirke ansvarshavere. Mange nævner at både myndigheder og civilsamfund har ændret synet på partneren positivt. Størstedelen nævner desuden en forøgelse i samarbejde med myndigheder.

Indsatserne har skabt forbindelser til internationale organisationer og FN-organer (bl.a. UNICEF og UNESCO), og tre indsatser har også formået at styrke samarbejdet mellem andre CSO'er. Enkelte indsatser har formået at blive repræsenteret i nationale og regionale netværk og tematiske arbejdsgrupper. I flere tilfælde er den lokale partner blevet anerkendt som 'the go to' organisation inden for deres felt. I tre tilfælde er de blevet inkluderet som eksperter eller rådgivere til myndighederne.

Udviklingen af faglige materialer har været med til at synliggøre partnerne, og i to eksempler har andre aktører anvendt disse materialer i deres arbejde. I to indsatser arbejdedes der med virksomheder for at højne målgruppernes muligheder for at afsætte varer. To indsatser har inddraget forskningsinstitutioner i arbejdet, som har bidraget til at kunne tilgå udfordringerne fra flere forskellige vinkler og som en samlet helhed.

2.4 Programmernes resultater

Tre organisationer afsluttede deres program i 2019³. Tværgående for dem alle er, at de har arbejdet meget med at skabe synergier på tværs af partnerorganisationer og lande for også at sikre fælles kapacitetsopbygning og erfaringsudveksling. Herudover har to også haft et stort fokus på organisatorisk bæredygtighed hos de lokale partnere.

Skovdyrkernes mest centrale resultater har været styrkelse af partneres kapacitet; succesfuldt fortalerearbejde omkring landbrug/familie skovbrug og kvalitetsuddannelse, bæredygtig forvaltning af skovressourcer og forbedret indkomst hos bønder; skovbrugsforeninger er blevet styrket og det lokale civilsamfunds kapacitet har bidraget til lokal empowerment; forbedret miljø/naturressourceforvaltningsuddannelse i lokale læseplaner samt træninger i det offentlige i Bosnien, Mali, Nepal og Vietnam.

International Børnesolidaritet har i samarbejde med deres partnere i Nicaragua og Bolivia fortsat børns sociale og politiske fortalervirksomhed. I Bolivia har partnerne yderligere deltaget i implementering af en børnekomité i El Alto, hvor børn høres af myndighederne. Børn er i stigende grad blevet inddraget i planlægning og udførelse af aktiviteter hos partnerne. Gennem fælles udviklede metoder er partnerne begyndt at koordinere med politiet om forebyggelse af vold mod børn.

International Aid Services har sammen med deres partnere i Kenya, Sydsudan, Sudan og Tanzania udviklet planer for at fjerne uddannelsesmæssige barrierer for udsatte børn samt kapacitetsopbygget civilsamfundsgrupper til at advokere for udsatte børns rettigheder. Disse børn oplever stigende anerkendelse og inklusion og mere lige uddannelsesmuligheder, hvilket har en positiv effekt på deres livskvalitet.

³ Programmernes rapporteringsformater er anderledes end resten af Civilsamfundspuljen og indgår derfor ikke i målopfyldelse og målgruppeopgørelserne.

I forbindelse med nogle af programorganisationers årlige rapportering har de udarbejdet en case historier som eksemplificerer nogle af de resultater de har opnået indtil videre. Disse historier er samlet i bilag 5.

2.5 Det folkelige engagement i Danmark

Som ovenstående analyse også har vist, bidrager indsatser under CSP, PKM og PNB i høj grad til folkeligt engagement i syd såvel som i Danmark. For at få en bedre forståelse for det folkelige engagement i Danmark initierede CISU en omfattende medlemsundersøgelse i slutningen af 2019. Undersøgelsen bestod af en spørgeskemaundersøgelse besvaret af 175 medlemsorganisationer samt tre fokusgruppeinterviews. Det har resulteret i en rapport samt en tilfredshedsanalyse af CISU.

CISUs medlemsorganisationer har tilsammen over 1,8 mio. medlemmer og 300.000 frivillige. Resultater fra medlemsundersøgelsen viser, at organisationerne øger alle tre former for folkeligt engagement i dansk udviklingssamarbejde; deltagelse, forankring og opbakning. Medlemsorganisationerne giver fem overordnede forklaringer på, hvorfor det folkelige engagement og civilsamfundsorganisationer er vigtige og bidrager på en helt særlig måde til det danske udviklingssamarbejde:

- Det folkelige engagement gennem CSOer skaber ligeværdige og tætte relationer;
- Er til stede lokalt og hos de allermest sårbare;
- Det eneste motiv er at ville hjælpe;
- Kommer langt for pengene, er dygtige og mere omstillingsparate. Der bliver for eksempel i gennemsnit brugt 14 timer om måneden på frivilligt arbejde i CISUs medlemsorganisationer.
- De styrker danskernes globale udsyn og den folkelige opbakning til udviklingssamarbejde.

Undersøgelsen har givet CISU et større indblik i hvad der rører sig hos medlemsorganisationerne og hvordan de på forskellig vis bidrager til det folkelige engagement. Hele medlems- og tilfredshedsundersøgelserne kan læses i bilag 6 og 7.

3. UDVIKLINGSSAMARBEJDE

Inden for CISUs indsatsområde om Udviklingssamarbejde arbejdes der for, at CISU agerer som en medlemsorganisation og identificerer og formidler nye tendenser inden for udviklingssamarbejde. Herudover arbejdes der for, at medlemsorganisationer indgår i dialog med hinanden og andre aktører og samarbejder om humanitær og langsigtet udvikling og i situationer med begrænsninger i civilsamfundets råderum (se mere i resultatrammeværk, bilag 1, under *outputs* og *outcomes*).

3.1 CISU som en medlemsbaseret platform

Medlemmerne er generelt glade for at møde CISU personligt, som det bl.a. blev givet udtryk for i medlemsdialogen 2019. Herudover benytter flere af medlemsorganisationerne CISUs arrangementer, såsom kurser, til at netværke med andre organisationer, som det fremgår af CISUs tilfredshedsundersøgelse 2019. Overordnet set udtrykte medlemsorganisationerne stor tilfredshed med CISU.

Igennem arrangementer i 2019 har CISU faciliteret eller ageret platform for at medlemsorganisationer kunne komme med inputs til CISU samt at kunne netværke med hinanden. I 2019 afholdte CISU syv

netværksarrangementer, inklusiv generalforsamling, med i alt 189 deltagere, hvilket er samme niveau for deltagere som i 2018. Eksempelvis afholdt CISU et netværksmøde for organisationer, der arbejder i Mellem-østen/Nordafrika. Dette har blandt andet ført til et samarbejde med KFUM-spejderne om at afholde et seminar mellem dem og deres partnere i Tunesien. Arrangementet er dog udsat grundet COVID-19. Efter andre netværksmøder, som to afholdt i Zimbabwe-netværket, har der været løbende intern kommunikation mellem deltagerne initieret af disse. På generalforsamlingen blev der skabt platforme for uformel dialog mellem CISU og medlemsorganisationerne ved at afholde samtalesalon. Herudover blev der skabt rum for dialog med medlemsorganisationerne i pauserne bl.a. ved at give mulighed for at opstille oplysningsmaterialer.

I december 2019 afholdte CISU det årlige Status- og Dialog møde. Her kunne medlemsorganisationerne mødes med CISUs ledelse og bestyrelse og give deres input til CISUs virke samt CISUs møde med Udviklingsminister Rasmus Prehn. Herudover afholdt CISU i 2019 medlemsdialog i Sønderjylland, Sydsjælland, Lolland og Falster samt Københavnsområdet. Medlemsdialogen har igen været med til at give et mere nuanceret billede af, hvilke udfordringer forskellige typer af medlemsorganisationer har, samt hvilke muligheder og potentialer de ser og griber. Der deltog i alt 21 forskellige organisationer i fokusgruppedialoger med fokus på, hvad der rører sig internt i organisationerne, eksternt i forhold til Danmark og til de lande, de arbejder i. Resultatet er en analyse og samling af inputs, som CISU vil kigge på i forhold til videreudvikling af kapacitetsydelse og andet. Det er ligeledes en mulighed for medlemmerne at møde andre organisationer i deres nærområde. Primo 2021 vil der foretages en ny medlemsdialog.

3.2 Overgangen mellem langsigtet udvikling og humanitært arbejde

I 2019 arbejdede CISUs sekretariat med at undersøge, forstå og forklare, hvordan man kan arbejde med *nexus*, gennem eksterne kilder samt interne data og erfaringer hos medlemsorganisationerne. Det har i 2019 været muligt at nedbringe antallet af afslag i CSP på ansøgninger søgt i en skrøbelig kontekst siden 2018. Enkelte ansøgere, der gik fra nødhjælpsindsatser i DERF til udviklingsindsatser i CSP, blev i første omgang ikke godkendt, men endte til sidst med at blive godkendt efter vejledning fra rådgivere.

Baseret på research og dybdegående interviews samt inputs fra en række brugere af både DERF og CSP, udviklede CISU et diskussionspapir til Udenrigsministeriet for at få integreret *nexus* i CSP. Dette har været grundlaget for at inkludere *nexus* i de nye retningslinjer fra 2020 for CSP.

Ligesom i 2018 ligger antallet af ansøgninger til skrøbelige kontekster omkring 20% med en stigning i antallet af godkendte ansøgninger i en skrøbelig kontekst. CISU har, i modsætning til 2018, måtte aflyse to kurser omkring Core Humanitarian Standards (CHS) og *nexus* grundet for få tilmeldinger. Dette peger på at mange af CISUs medlemsorganisationer arbejder primært ud fra konkrete problemstillinger, som de agerer på ved at indsende ansøgninger, mens det tager længere tid at få dem gjort opmærksomme på de begrebsmæssige aspekter relateret til samspil mellem langsigtet udvikling og humanitære indsatser. Med de nye CSP-retningslinjer fra 2020 samt udviklingen af et temapapir om *nexus* forventer CISU bedre at kunne understøtte større efterspørgsel på kurser inden for skrøbelighed og *nexus*.

3.3 Begrænsninger i civilsamfundets råderum

2019 var desværre kendetegnet ved en forværring af civilsamfundets råderum i mange af de lande, hvor CISUs medlemsorganisationer arbejder. CISU har søgt at hjælpe medlemsorganisationerne på flere måder. Udover i 2019 at være aktivt understøttende i Globalt Fokus' Space arbejdsgruppe med henblik på afviklingen

af en konference om dette emne samt begyndende udvikling af en Rapid Response Mechanism forankret i Globalt Fokus, så har CISU også afholdt velbesøgte møder om indskrænkninger i civilsamfundets råderum i fx Zimbabwe og Nicaragua for medlemsorganisationerne.

CISU har i 2019 desuden været i dialog om tendenser med CIVICUS samt afholdt møder omkring det at arbejde i kontekster karakteriseret af indskrænkninger i civilsamfundets råderum. Et særligt fokus har i dette arbejde været på, hvorledes overvågning foretaget af statsapparater og private firmaer bruges til at indskrænke digital space for civilsamsfundsaktører. Herudover har CISU i samarbejde med medlemsorganisationer afsøgt digitale løsninger som er samlet i en række en-siders *digitale værktøjer fra medlem-til-medlem* samt udviklet et kapacitetsudviklingskoncept og forløb, der omhandler digitalisering i en verden med indskrænkende rum for civilsamfundet.

4. KAPACITETSYDELSE

Inden for CISUs indsatsområde om kapacitetsydelser arbejdes der for, at medlemsorganisationerne bruger CISU som en kapacitetsudviklende platform til at udvikle deres organisation og at kunne arbejde i en foranderlig kontekst (se mere i resultatrammeværk, bilag 1, under *outputs* og *outcomes*).

4.1 Identificering og formidling af nye tendenser

Det er en vigtig prioritet for CISU løbende at være orienteret om nye tendenser i udviklingssamarbejdet og samarbejde med både danske og internationale aktører om formidling af nytænkende tilgange og metoder. CISU arbejder med en række årlige temaer som godkendes af generalforsamlingen. Derfor har meget af 2019 været fokuseret på at være undersøgende og udforme kapacitetsydelser inden for *deltagelse i det danske engagement i verdensmålene, bæredygtighed, nexus mellem humanitært og langsigtet udviklingssamarbejde, frihedsrettigheder og civilsamfundets råderum* samt nye former for samarbejder⁴.

CISUs sekretariat og bestyrelse har deltaget i flere nationale og internationale arrangementer for at identificere nye tendenser og for at videreudvikle kapacitetsydelserne i løbet af året såsom International Civil Society Week i Beograd. CISU er en lærende organisation og fælles for deltagelsen i eksterne møder og arrangementer er, at de overordnede pointer bliver delt og diskuteret med de relevante medarbejdere på sekretariatet og i bestyrelsen for at identificere nye initiativer og/eller at videreudvikle nuværende. Bestyrelsens årlige læringsrejse gik i 2019 til Danmark med verdensmål og bæredygtighed i fokus. Turen gik både til Odense og København, hvor bestyrelsen undersøgte nye muligheder for samarbejde med andre aktører, som ved besøget hos SDUs rektorat, og fik ny viden og indsigt i arbejdet med at udforme indikatorer på verdensmål gennem møder med bl.a. Steen Hildebrandt og Realdania. Rapporten er, som CISUs øvrige læringsrejser, tilgængelig på [CISUs hjemmeside](#).

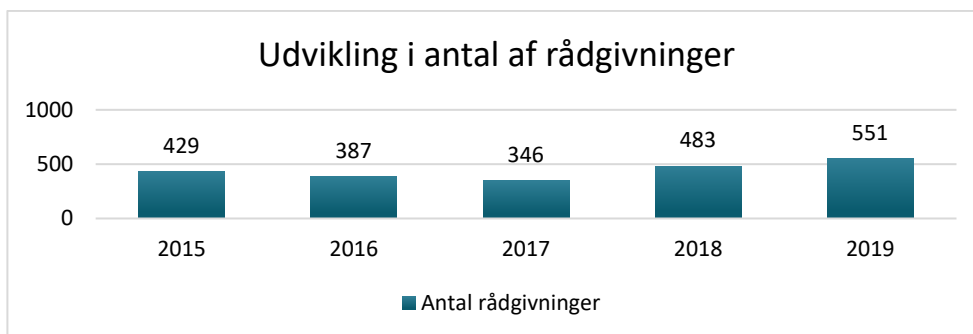
⁴ Initiativer og erfaringer med disse temaer fremgår i forskellige afsnit i rapporten og er uddybet i den årlige rapportering på de aktuelle temaer i bilag 14.

4.2 Kapacitetsopbygning gennem rådgivning

Af de 113 godkendte ansøgninger i CSP i 2019 har 95 modtaget rådgivning fra CISU. Det vil sige, at 84% af de godkendte ansøgninger har fået rådgivning. Dette kan indikere en sammenhæng mellem at få rådgivning, styrket sin indsats for dermed at få den godkendt.

I 2019 har der i CISUs rådgivningsvirksomhed, ligesom i 2018, været stort fokus på introducerende rådgivninger til nye medlemmer. Herudover var 2019 året for at teste drop in rådgivninger i både Aarhus og København. Gennem drop in rådgivningerne nåede CISU ud til 38 forskellige organisationer. Disse rådgivninger har udgjort 5,5 % af det totale antal rådgivninger i 2019 (læs mere i bilag 8).

I 2019 har CISU afholdt 551 rådgivninger (inkl. drop in rådgivninger). Dette er en stigning på 12 % siden 2018. Udviklingen i antal rådgivninger vist i tabellen nedenfor viser en væsentlig stigning igennem de seneste år⁵.

Stigningen i rådgivningerne drejer sig primært om flere rådgivninger relateret til Civilsamfundspuljen, DERF og til dels introrådgivninger. 21 nye organisationer har meldt sig ind i CISU i 2019 og to har genindmeldt sig. 180 unikke organisationer fik rådgivningen hos CISU i 2019. Af disse havde 45 ikke fået rådgivning de seneste tre år. Dette er nogenlunde det samme som i 2018 (48 nye organisationer)⁶.

I 2019 responderede 124 organisationer på CISUs årlige spørgeskemaundersøgelse omkring rådgivninger (58% af de adspurgte 215 organisationer). I 2018 besvarede 86 undersøgelsen. Datagrundlaget er derfor udvidet betydeligt i forhold til tidligere år. Responsen er generelt en smule mere positiv i 2019 i forhold til hvad medlemsorganisationerne får ud af rådgivningen til deres arbejde i syd eller videreudvikling af deres organisation. Flere respondenter nævner, at de har haft en god proces, og at de har måtte genoverveje ide, partnerskab eller ansøgning. Dykker man ned i de uddybende svar omkring rådgivningen nævner tre, at der har været forskel på rådgivernes og bevillingssystemets svar. Det tager CISU meget seriøst og vil arbejde yderligere på at styrke kalibreringen mellem sekretariatet og bevillingssystemet for at sikre ordentlig risikostyring. Et par respondenter nævner, at rådgiveren ikke havde specifik faglig indsigt, hvilket skal ses i lyset af, at CISU ikke kan fagligt specialisere sig grundet de mange fokuser for medlemsorganisationernes arbejde. Dette forklarer CISU også i forbindelse med rådgivninger.

Langt størstedelen af medlemsorganisationerne anvendte de råd og budskaber, de modtog i rådgivningen. 89 % af respondenterne nævner desuden, at de har diskuteret indholdet af rådgivningen med deres partnere. Til spørgsmålet om, hvordan organisationerne deler råd og budskaber efter en rådgivning, svarer størstedelen igen, at de deles med deres partnere samt resten af deres arbejdsgruppe. En mindre andel deler det med

⁵ Tallene i dette diagram afviger en smule fra tidligere opgørelser. CISU opdagede huller i dataen i starten af 2020, som nu er blevet udfyldt og opdateret i dette diagram.

⁶ Nye organisationer refererer til organisationer som ikke har fået rådgivning de seneste 3 år.

resten af deres organisation, og syv (ud af 124) har ikke delt det med nogen. Svarene indikerer som sidste år, at rådgivningerne bidrager til læring ikke blot hos enkelte personer, men at det spredes til andre personer og organisationer. Læs mere i bilag 9.

4.4 Kapacitetsopbygning gennem kurser og arrangementer

CISU har i 2019 lavet et endnu større forberedende arbejde for at imødekomme medlemsorganisationernes behov. Blended learning, som inkluderer flere læringselementer før, under og efter et kursus, er i højere grad blevet en del af måden kurser tilrettelægges på. Og så har CISU igangsat de første to læringsforløb med fokus på projektudvikling og privatsektorsamarbejde⁷.

Udvikling i CISUs kurser			
	2017	2018	2019
Udbudte kurser	118	137	106
Afholdte kurser	90	103	88
Aflyste kurser	28	34	18
Antal deltagere	1.095	1.312	1.598

Der har været i fald i antallet af udbudte og afholdte kurser i 2019. Dette har været en bevidst strategi – at lave endnu mere forarbejde for at sikre, at kurserne er tilpasset behovene og interesserne hos medlemsorganisationerne. Dette er lykkedes godt. Særligt set i lyset af en næsten 22 % stigning i antallet af deltagere på CISUs kurser i 2019 trods fald i antal afholdte kurser. Det tyder altså på, at CISUs kurser er blevet mere relevante for medlemmerne. Det er desuden også værd at notere, at antallet af aflyste kurser også er faldet med 32 % i forhold til 2018. Erfaringerne med planlægningen af kurser i 2019 vil derfor i høj grad blive anvendt i planlægningen for 2020.

Årets kurser efter typer	
Planlægning og styring af indsatser	24
Aktuelle temaer	18
Projekt og programudvikling	12
Organisationsudvikling	16
Oplysning og kommunikation	7
Netværk og erfaringsudveksling	11

De mest populære kurser i 2019 var relateret til klima og bæredygtighed. I de fem kurser relateret til dette deltog i alt 232 personer. Herudover havde CISUs generalforsamling og debat med de politiske udviklingsordførere særlig høj deltagelse (93 og 85). Netværksarrangementer, der fokuserer på pludseligt opståede kriser f.eks. i Zimbabwe og Nicaragua, var også populære hos medlemsorganisationerne.

I 2019 blev den første erfaringsudveksling mellem programorganisationerne afholdt. Temaet for udvekslingen var *partnerskaber*, hvor der var korte præsentationer af en konsortietilgang til partnerskab samt en mere klassisk tilgang. Det skabt gode diskussioner om at frigive noget kontrol og at have mere tillid til de lokale partnere. Det gav mange især nye programorganisationer inspiration til deres egne tilgange.

⁷ Forløbene startede i slutningen af 2019 og afsluttedes i 2020. Resultater og læring vil derfor fremgå af rapporteringen 2020.

Som noget nyt inkluderede spørgeskemaet omkring rådgivning konkrete spørgsmål relateret til erfaringsudvekslingsworkshops (ERFA). 42 af respondenterne havde det seneste år deltaget i en ERFA. Tilfredsheden blandt de adspurgte er kun lige over middel (6,1 ud af 10). CISU har derfor besluttet at se på, hvordan ERFA'erne kan blive bedre. Det kan være i forhold til sammensætning, i forhold til tematiske områder eller geografi samt organisatorisk erfaring.

CISU holder løbende øje med, hvordan elementer fra kurserne anvendes af deltagere og organisationer efterfølgende. En medlemsorganisation, som deltog på kursus i forandringsteori/Theory of Change (ToC) i 2019, har omsat indholdet til at kunne træne sine lokale partnere i metoden med hjælp fra en af CISUs rådgivere. Et kursus om PSHEA har affødt et rådgivningsforløb med to medlemsorganisationer om, hvordan de kan håndtere PSHEA i deres egen og partnerorganisationerne. En medlemsorganisation har også direkte henvendt sig med ønsket om at CISU igen skal afholde kurset 'den gode bestyrelse'. De forklarer: *'I vores organisation er det ret organisatorisk uerfarne, men brændende unge mennesker, som sidder i bestyrelsen og jeg mærkede sidste år, at jeres kursus gjorde dem mere sikre på deres rolle som beslutningstagere og strategiske retningsgivere - blandt andet. Vi har afholdt landsmøde og har nu tre nye i bestyrelsen, som jeg gerne vil sende på det kursus'*. Et fjerde eksempel beskrives i næste afsnit.

4.5 Medlemsorganisationer samarbejder med hinanden og andre aktører

En målsætning for CISU er at understøtte, at medlemsorganisationerne samarbejder med hinanden og andre aktører, bl.a. gennem bevillinger. Langt de fleste ansøgere (119) i Civilsamfundspuljen har stadigvæk blot én partner. 30 ansøgninger inddrager flere end én partner (25 %). Dette er en stigning i forhold til 2018, hvor 19 % inddrog mere end én partner i deres indsatser.

Udover en række kapacitetsydelse har der været flere eksempler på indsatser, hvor samarbejde med virksomheder og uddannelsesinstitutioner giver anderledes og stærkere resultater. Et team fra CISU besøgte i maj 2019 forskellige indsatser i Bolivia, som eksemplificerede hvad sådanne partnerskaber kan bidrage til. Indsatserne var formuleret i fællesskab på trods af CSOer, uddannelsesinstitutioner og virksomheders forskellige sprog. De viste også tydeligt, at de blev væsentlig mere komplicerede grundet forskellige perspektiver og udgangspunkter. Dog bidrog forskellighederne til at styrke indsatserne og resultaterne. Én indsats anvendte naturvidenskaben til at dokumentere udbrud af gnaverbårne sygdomme i samarbejde med civilsamfundet og de lokale myndigheder. Ved at anvende videnskabelig dokumentation koblet med mobilisering og organisering af civilsamfundet har indsatsen formået at få myndighederne i tale og at tage konkrete skridt for at forebygge disse sygdomme. I en anden indsats bidrog virksomheden med viden om kaffemarkedet, økologisk produktion og resiliens – en viden som den danske eller bolivianske CSOer ikke kunnet have bidraget med. Dette koblet til CSOernes kompetencer med at organisere bønderne og skabe grundlag for samarbejde, har givet bedre forudsætninger for at bønderne kan forbedre deres levevilkår.

Et eksempel på en fælles indsats mellem danske og lokale civilsamfundsorganisationer er direkte afledt af et CISU-kursus og kapacitetsopbygningsinitiativ. CISU har de seneste år haft fokus på ressourcemobilisering og har indgået et samarbejde med Change the Game Academy – et globalt træningsinitiativ med fokus på lokal ressourcemobilisering. I 2018 afholdt CISU et kursus med West Africa Civil Society Institute (WACSI) med fokus på lokal ressourcemobilisering og præsentation af træningskonceptet *Change the Game Academy*. 18 medlemsorganisationer deltog. Dette har bl.a. ledt til en konkret indsats under Civilsamfundspuljen til at opbygge kapaciteten hos lokale og danske organisationer i forhold til ressourcemobilisering:

Lokal ressourcemobilisering – et fælles kapacitetsudviklingsprojekt gennem Civilsamfundspuljen

De danske organisationer Dreamtown og Football for a New Tomorrow (FANT) gik sammen med i alt seks forskellige sierraleonske organisationer om at gennemgå et kapacitetsudviklingsforløb omkring lokal ressourcemobilisering sammen med West Africa Civil Society Institute (WACSI) og Change the Game Academy i Sierra Leone.

Deres egne lokale partnere Football for a New Tomorrow Sierra Leone (FANT SL), Flying Stars Amputees, Youth Dream Centre (YDC), YMCA samt Masanga Outreach og Engineers Without Borders Sierra Leone, som er partnere til to andre af CISUs medlemsorganisationer, var inkluderet i indsatsen og forløbet. Tre repræsentanter for hver organisation deltog i forløbet.

Dreamtown beskriver, at det har været utrolig givende at være så mange organisationer sammen. Organisationerne ville gerne udvikle deres netværk og lære hinanden at kende. Derudover har fundraising fået en mere prominent plads i organisationerne i en ellers meget travl hverdag.

Efter træningsforløbet med WACSI har deltagerne trænet resten af deres organisationer for at sikre læring, ejerskab og dermed en større sandsynlighed for at mobilisering af ressourcer til f.eks. driftsomkostninger vil blive prioriteret i organisationerne fremover. Herudover er alle en del af en Whatsapp gruppe, hvor de deler erfaringer, og WACSI løbende opdaterer med nyheder og lokale muligheder for fundraising.

Nu mangler organisationerne at afprøve deres strategier og aktiviteter lokalt, at følge op med WACSI samt at mødes med lokale donorer, hvor de skal pitche deres strategier.

Selvom indsatsen ikke er helt afsluttet endnu og er udskudt pga. COVID-19, er Dreamtown fortrøstningsfuld omkring, hvilke effekter projektet har haft. YDC planlægger at integrere en mindre version af forløbet til kapacitetsopbygning af de CBO'er, de samarbejder med. Og YMCA har indtænkt kapacitetsopbygning af deres målgruppe til at kunne lave ressourcemobilisering omkring projekter, der skal forbedre bymiljøet i den slum, de bor i. Læringen stopper derfor ikke ved de deltagende organisationer.

5. PULJEFORVALTNING

Som en del af CISUs puljeforvaltning arbejdes der med at forenkle adgangen til puljerne, så de anvendes af et bredt udsnit af organisationer til en bred vifte af civilsamfundsindsatser, som bidrager til at styrke organisationer og samarbejder ude i verden (se mere i Resultatrammeværk, bilag 3, under *outputs* og *outcomes*).

5.1 CISUs puljer – et forvaltningsmæssigt og økonomisk overblik

CISUs puljer spænder fra langsigtet udviklingssamarbejde og nødhjælp i verdens fattige lande til oplysningsaktiviteter i Danmark. På den måde støtter puljerne en bred, men sammenhængende, vifte af civilsamfundsindsatser og sikrer, at der er en god bredde i de danske civilsamfundsorganisationer, der modtager støtte.

I 2019 forvaltede CISU fire puljer for Udenrigsministeriet, bl.a. Civilsamfundspuljen (CSP), hvor der i 2019 samlet blev godkendt bevillinger for ca. 161 mio. kr. og Danish Emergency Relief Fund (DERF), hvor der i 2019 blev godkendt bevillinger for ca. 27,2 mio. kr. I Oplysningspuljen – under Civilsamfundspuljen – blev der bevilliget 529.343 kr. Derudover forvaltede og monitorerede CISU kørende bevillinger fra Puljen for Klima og Miljø (PKM) samt Naboskabspuljen (PNB). Det var i 2019 ikke længere muligt at søge støtte fra puljerne, der som aftalt med ministeriet afsluttes ultimo hhv. 2019 og 2020. Indsatser til klima og miljø samt indsatser i

EU's naboskabslande på DAC-listen støttes fremadrettet gennem Civilsamfundspuljen sidstnævnte dog uden ekstra tilførsel af midler.

CISU aflagde afsluttende rapport og afsluttende regnskab for PKM til ministeriet i slutningen af 2019. Rapportens narrative del viser de mange flotte resultater, puljen har skabt indenfor fortalervirksomhed på klima- og miljøområdet både på lokalt, regionalt og internationalt plan. Rapporten viser også, at indsatser støttet af PKM i årene 2013-2019 har nået mere end 661 millioner mennesker, og at indsatsernes målopfyldelse ligger på 89 %. Det eksterne review af puljen var meget positiv overfor puljen og anbefalede, at der fortsat gives midler til at støtte civilsamfundets arbejde med klima og miljø. Denne anbefaling er imødekommet ved, at Civilsamfundspuljen årligt i årene 2018-21 får tilført 10 mio. kr. finansieret gennem Climate Envelope. Det skal dog bemærkes, at beløbet ligger markant under PKM's årlige bevilling på 25 mio. kr. Aftalen om de nye klimamidler blev indgået i december 2018, og 2019 blev derfor det første år, hvor CISU har kunnet intensivere arbejdet med kapacitetsopbygning af organisationer indenfor klima (verdensmål 13). Der er en særskilt kvantitativ rapportering vedrørende klima-midlerne i rapportens afsnit 5.6.

For at sikre, at midlerne i **Civilsamfundspuljen** bruges til en bred vifte af civilsamfundsindsatser og -organisationer, er puljens midler fordelt på støtteformer, der spænder bredt – lige fra små korterevarende indsatser i et enkelt land til store flerårige bevillinger, der ofte implementeres i flere lande.

I 2019 introducerede CISU en ny støtteform under Civilsamfundspuljen, **Små Indsatser**, primært målrettet organisationer eller frivilligrupper, der ikke havde tidligere projekterfaring. Sekundært er det målrettet at give mere erfarne organisationer mulighed for at prøve nye ideer, samarbejdspartnere eller temaer af.

CISU fik i alt 14 ansøgninger om Små Indsatser i 2019. Ansøgningerne var fra ni forskellige organisationer, hvoraf tre af organisationerne ikke tidligere havde søgt Civilsamfundspuljen. Otte indsatser fik bevilling – heraf var to til "nye" organisationer. Én af de nye organisationer benyttede sig af at søge på video, hvilket CISU havde gjort muligt for Små Indsatser – organisationen fortæller, at de ellers ikke ville have haft mod på at søge Civilsamfundspuljen. Typen af bevillinger til Små Indsatser spænder bredt: fra styrkelse af partnerskabet til udvekslingsbesøg og seminarer/netværksdannelse i partnerregionen – men lidt over halvdelen af bevillingerne er mere klassiske udviklingsprojekter. CISU ser derfor stadig et uudfoldet potentiale i støtteformen Små Indsatser og vil også fremadrettet promovere støtteformens muligheder for at kunne noget mere. CISU har i 2019 ikke set så mange "nye ideer" og "eksperimenterende tilgange", som CISU havde håbet på. Dog er CISU tilfredse med, at to nye organisationer har fået bevilling, men vi håber fremadrettet på at kunne tiltrække endnu flere nye organisationer til Civilsamfundspuljen.

I **Civilsamfundspuljen** opererer CISU med et tilsagnshåndteringssystem, der sikrer fordeling af midlerne på alle støtteformer. Tilsagnshåndteringen er en af CISUs bestyrelse årligt fastsat fordeling af budgettet, herunder af beløbsgrænser både for de enkelte støtteformer og de enkelte organisationer, hvilket bygger på et solidt datagrundlag som leder til estimater og opsamlede erfaringer. Tilsagnshåndteringen justeres systematisk to gange om året.

Fordelingen af bevillinger på støtteformer i 2019				
Støtteform	Bevilliget beløb	Antal modtaget	Antal bevilliget	Godkendelsesprocent
Små Indsatser	776.929 kr.	14	8	57%
Medborgerindsatser	19.439.624 kr.	69	44	64%
Udviklingsindsatser	71.486.599 kr.	49	31	63%
Kapacitetsanalyser	100.000 kr.	2*	1	50%
Samfinansiering	2.755.900 kr.	6	4**	67%
Støtte til Ansøgningsproces	99.609 kr.	3	2	67%
Total	94.658.661 kr.	143	90	63 %

*Ansøgning fra samme organisation, som blev godkendt efter genansøgning

**To af de fire bevilligede ansøgninger om samfinansiering blev af ansøger trukket tilbage pga. manglende tilsagn fra hoveddonor.

CISU modtog i 2019 otte ansøgninger fra organisationer, der søgte om **programbevilling** i 2020. Syv ud af de otte ansøgninger om program blev godkendt. Da programbevillingerne gives i årlige tilsagn, blev der i 2019 givet midler til 12 kørende programmer i alt kr. 64,4 mio. kr. Derudover blev der bevilliget 1,2 mio. kr. til appraisals af de 8 ansøgende programorganisationer.

Der er stort interesse og behov for CISUs Nødhjælpapulje **DERF**. I 2019 modtog DERF 30 krise alerts, heraf blev 15 vurderet som støtteværdige og førte til DERF calls. Til DERF-puljen var der i 2019 27.631.461 kr. til rådighed, hvoraf der blev bevilget 27.220.261 kr. til interventioner. Endvidere blev et stort beløb allerede i december allokeret til calls med effekt primo januar 2020. Der er jf. kontrakt med UM særskilt rapportering for DERF, som der derfor henvises til denne.

For så vidt angår oplysningsindsatser i Danmark dækker CISU også bredt. CISU har sammen med fem andre europæiske organisationer en EU-bevilling til projektet **Frame, Voice, Report! (FVR)** – et treårigt projekt frem til december 2020 med et samlet budget for alle partnerne på i alt 7 mio. euro. Heraf råder CISU over en pulje på godt 5,5 mio. kr. til oplysningsindsatser i Danmark, hvor en organisation kan søge op til 220.000 kr. pr. aktivitet. Der blev brugt 3.760.715 kr. af puljen i 2019, som blev fordelt på 18 støtteværdige ansøgninger. På grund af for få midler (støtteværdige for 4.443.334 kr.) måtte CISU afvise tre støtteværdige ansøgninger.

CISU forvaltede også midler til mindre oplysningsaktiviteter i Danmark gennem **CISUs egen Oplysningspulje**. I 2019 var der 531.555 kr. til uddeling. Midlerne blev primært uddelt til de to årlige ansøgningsfrister i portioner af højst 25.000 kr. Ca. 15 % af det samlede beløb blev uddelt løbende over året til ansøgninger om støtte til pludseligt opståede muligheder for oplysningsaktiviteter i størrelsesordenen 10.000 kr. Som for Frame, Voice, Report! var lysten til oplysning stor blandt de danske civilsamfundsorganisationer, og syv ansøgninger måtte afvises pga. for få midler i puljen.

5.2 Puljeforvaltning i samarbejde med brugere og donorer

I januar 2019 blev version 2.0 af **Civilsamfundspuljens** retningslinjer lanceret. Retningslinjerne var blevet revideret efter input fra møder med CISUs bevillingskonsulenter og -udvalg, dialog med CISUs bestyrelse og sekretariatets dialog med brugere på rådgivninger og kurser. Retningslinjerne var i høring hos Udenrigsministeriet og blandt CISUs medlemsorganisationer, og feedbacken herfra blev indarbejdet. I 2019 blev der arbejdet videre med udmøntningen af begreberne "nexus" og "bæredygtighed" i retningslinjerne, hvilket udmøntede sig i en version 3.0 af retningslinjerne, der blev lanceret medio april 2020.

I årets løb blev der som sædvanligt afholdt kalibreringsmøder med CISUs bevillingssystem: to rundemøder med bevillingskonsulenterne og to faglige dage med det samlede bevillingssystem samt repræsentanter fra CISUs bestyrelse. Udover opfølgning og kalibrering på afslag og bevillinger blev der fulgt op på puljereformen, med udspring i forenklingdagsordenen, der trådte i kraft i 2017, samt analyseret afslagsbegrundelser på Medborgerindsatser. Input herfra fødte direkte ind i revisionen af Civilsamfundspuljens retningslinjer 2020.

På baggrund af det eksterne **DERF** review (på vegne af Udenrigsministeriet) havde CISU i 2019 efterfølgende forhandlinger og konsultationer med HUM-kontoret om udviklingen og opdateringer af DERF og puljemidlernes anvendelse. DERFs styrekomite med medlemmer fra Red Barnet og START Network deltog aktivt i udviklingen af DERF, inkl. en todages workshop i Aarhus, hvor alle styrekomiteens medlemmer deltog. DERF-bevillingssystemet med eksterne bevillingsmedlemmer fra ADRA, DIIS, Oxfam Ibis og Red Barnet bidrog med kommentering af nye retningslinjer på baggrund af deres opsamlet viden om puljens brugere. Puljens brugere, de danske civilsamfundsorganisationer, fik mulighed for at bidrage til udviklingen af de nye retningslinjer i en høringsproces. DERF lancerede i august 2019 nye retningslinjer. Disse omfattede nye modaliteter (Early Action og Rapid Response), nye beløbsgrænser og forenklet prækvalificeringsproces samt bl.a. ændringer i ansøgnings- og rapporteringsformater.

I forhold til **Frame, Voice, Report!** CISU har flere gange i 2019 advokeret skriftligt og mundtligt overfor både CISUs EU-kontaktperson og DEAR support team for værdien af 'oplysning via subgranting' og i den forbindelse brugt konklusionerne fra monitoreringsbesøget fra EU (ROM). EU-repræsentanten understregede subgrantings fordele – nemlig muligheden for at nå en bred målgruppe og bruge forskellige tilgange. CISU har også haft dialog med FVR-bevillingshaverne, der har ført til en simplificering af formater. CISU har som noget nyt – inspireret af den italienske partner – gennemført 'monitoreringsopkald' til bevillingshaverne for på anden vis end gennem skriftlig rapportering at høre, hvor langt de er, hvad de har opnået og samtidig svare på spørgsmål og give gode råd.

I december 2019 indgik UM endvidere en aftale med CISU om at udvikle en **Engagementspulje** under Civilsamfundspuljen. Læringen fra FVR er sammen med erfaringer fra Civilsamfundspuljen blevet bragt i spil i designet af Engagementspuljen i foråret 2020.

5.3 Mangfoldighed hos ansøgere og bevillingshavere

CISU antager, at når krav og procedurer til puljerne er enkle, vil et bredt udsnit af danske civilsamfundsorganisationer også søge bredt indenfor puljernes støttemodaliteter – og opnå bevilling. CISU har derfor med puljereformen i 2017 – og senere i 2019 – søgt at forenkle Civilsamfundspuljen, så den ville blive tilgængelig for et bredt udsnit af civilsamfundsorganisationer. Dette viser sig at lykkes.

Ligesom de foregående år har organisationer, der ikke i flere år – eller nogensinde tidligere – har søgt Civilsamfundspuljen. 22 % af alle unikke ansøgere har ikke søgt puljen de seneste tre år (17 organisationer). 18 % af alle unikke ansøgere (14 organisationer) har aldrig før søgt CSP. Dette vidner om, at puljen favner en bred vifte af danske Civilsamfundsorganisationer og ikke støtter de samme organisationer år efter år.

Over halvdelen af de nye organisationer, der søger puljen, får godkendt deres ansøgninger (56 %), hvilket er en lille stigning i forhold til 2018. Den fine godkendelsesprocent kan hænge sammen med, at størsteparten af de nye ansøgere har fået rådgivning hos CISU om ansøgningen før indsendelse (12 organisationer har modtaget rådgivning).

Det er en prioritet for CISU at forenkle kravene til bevillingshavere, så CISU på den måde også sikrer en mangfoldighed af civilsamfundsorganisationer, der får støtte fra Civilsamfundspuljen. Siden puljereformen har CISU reduceret antallet af påkrævede rapporter for bevillingshavere. Dette har betydet, at antallet af påkrævede rapporteringer undervejs i indsatserne er faldet med 63 % i 2019 i forhold til kravet før puljereformen. Dette understøtter samtidig den administrative forenkling undervejs i implementeringen af indsatser.

I 2019 modtog **DERF** 66 ansøgninger, heraf 21 ansøgninger til OC (Organisatorisk kapacitetsvurdering) og 45 ansøgninger til humanitære interventioner. Af de 45 ansøgninger blev 27 vurderet til støtteværdige og fire fik afslag pga. begrænsede midler i puljen. De 27 støttede interventioner med de lokale partnere fandt sted i flere verdensdele; indsatser til at afværge sult blandt lokal befolkninger i krigshærgede og tørkeramte Northern Bahr El Ghazal og Terekeka i Sydsudan; adgang til rent vand, nødhjælp og beskyttelse for internt fordrevne i Beletweyne distrikt i Somalia, i Tal Abiad i Syrien, og i Kunduz provinsen i Afghanistan; nødhjælp til oprindelig folk fordrevet af skovbrande i Santa Cruz i Bolivia; til internt fordrevne grundet konflikt i Bam provinsen i Burkina Faso; nødhjælp til Rohingya flygtninge i Cox's Bazar i Bangladesh; fødevarerhjælp og beskyttelse i Zimbabwe, Somaliland, Indien og Mali.

DERF understøtter, at mangfoldigheden af forskellige danske organisationer og deres partnerorganisationer engagerer sig i at yde nødhjælp til særligt udsatte grupper, som netop de har adgang og kendskab til i de områder, hvor de har en aktiv lokal tilstedeværelse og kapacitet. Ved udgangen af 2019 var der 33 danske organisationer, som var blevet prækvalificerede til DERF. Organisationer spænder bredt over det danske foreningsliv; diaspora organisationer, foreninger med specialiserede fokusområder, frivillige organisationer og større organisationer med ansatte. Mange af organisationerne er også bevillingshavere i Civilsamfundspuljen, og andre puljeordninger, og enkelte har strategiske partnerskaber med Udenrigsministeriet (dog ikke humanitære partnerskaber).

Seks ud af de 18 bevillinger fra **Frame, Voice, Report!** blev givet til organisationer, der ikke ellers har brugt CISUs puljer.

Oplysningspuljen modtog 52 ansøgninger i 2019 og 28 organisationer i alle størrelser fik bevilling. Således bidrager Oplysningspuljen til en vigtig bredde i det danske civilsamfundsarbejde med oplysning til den danske befolkning om globalt udviklingssamarbejde.

5.4 Mangfoldighed i verdens lande

En del af forenklingdagsordenen er at åbne op for ansøgning til alle lande på DAC-listen. Antallet af lande, der kan søges støtte til, er derved udvidet med 72 lande siden 2016.

Organisationerne søgte også i 2019 om støtte til indsatser i de nye lande (dvs. de lande, der havde 2014-BNI over 3.300 USD). Således blev der i 2019 søgt om støtte til 24 projekter i 14 af de nye lande, hvilket er noget færre projekter end i 2018 (her blev søgt 36 projekter) men det samme antal lande. 21 af ansøgningerne opnåede bevilling. Fire af de ansøgte lande er helt nye: Jordan, Libanon, Mexico og Tunesien. Samtidig er det første gang siden Sri Lanka kom over BNI-grænsen, der er søgt om en indsats i landet. De nye lande åbner dermed mulighed for, at organisationer, der ikke tidligere har søgt Civilsamfundspuljen pga. BNI-grænsen, nu har mulighed for støtte gennem puljen.

Der blev søgt til 51 unikke lande i 2019. Ligesom sidste år implementeres langt de fleste indsatser i Afrika (59 %), næstflest i Asien (28 %), 6 % i Latinamerika, 2 % i Europa, 2 % på flere kontinenter og 2 % i Mellemøsten.

5.5 Mangfoldige indsatser, der støtter opfyldelsen af FN's verdensmål

Alle bevillinger under **Civilsamfundspuljen** er kategoriseret under et eller flere verdensmål af ansøgerne selv og derefter kvalitetssikret af CISU. Som minimum vil mål 17 (Partnerskaber for handling) altid være relevant, da det er et krav for at opnå bevilling i Civilsamfundspuljen, at indsatsen skal implementeres i et partnerskab. I **Frame, Voice, Report!** (FVR) skal bevillingshavere beskæftige sig med verdensmålene – det spænder dog vidt hvilke mål, de beskæftiger sig med.

Verdensmål	Antal CSP-bevillinger	Antal FVR-bevillinger
1. Afskaf fattigdom	28	10
2. Stop sult	10	5
3. Sundhed og trivsel	39	10
4. Kvalitetsuddannelse	26	7
5. Lighed mellem kønnene	29	14
6. Rent vand og sanitet	3	7
7. Bæredygtig energi	5	5
8. Anstændige jobs og økonomisk vækst	19	5
9. Industri, innovation og infrastruktur	2	4
10. Mindre ulighed	36	7
11. Bæredygtige byer og lokalsamfund	12	7
12. Ansvarligt forbrug og produktion	8	5
13. Klimaindsats	23	10
14. Livet i havet	2	2
15. Livet på land	8	3
16. Fred, retfærdighed og stærke institutioner	60	8
17. Partnerskaber for handling	97	6

Antallet af bevillinger fra Civilsamfundspuljen og FrameVoiceReport! indenfor hvert verdensmål. Bevillinger på Civilsamfundspuljen kan maksimalt registrere fem verdensmål⁸

Som ovenstående tabel viser, dækker **Civilsamfundspuljen** alle verdensmål, og i vurderingen af ansøgninger gives ikke forrang til indsatser indenfor nogle verdensmål frem for andre. De 97 godkendte ansøgninger i 2019 (inklusive de syv godkendte programansøgninger) illustrerer den tematiske bredde i puljen. Der er dog nogle temaer, der bliver berørt mere end andre. Ud over mål 17, som alle indsatser dækker, beskæftiger 60 indsatser sig med mål 16 (fred, retfærdighed og stærke institutioner), da dette mål dækker fortalervirksomhed, hvilket er et krav for bevillinger over 1 mio. kr. Dernæst kommer mål 3 (sundhed og trivsel), mål 10 (mindre ulighed) og mål 5 (Lighed mellem kønnene), som også er inkluderet i mange bevillinger. Se fordelingen af bevillinger per verdensmål i nedenstående tabel.

Sammenlignes de tematiske fokuser under Civilsamfundspuljen med 2018 er den største forskel fordoblingen af indsatser med fokus på mål 1 om fattigdomsafskaffelse (14 i 2018) og mål 13 med fokus på klimaet. (fra 12 til 23 indsatser). Dette kan skyldes det generelle fokus på klimaforandringer samt de ekstra midler til Civilsamfundspuljen med fokus på klima. Herudover er der væsentligt flere indsatser med fokus på sundhed (fra 25 i 2018 til 39 i 2019). Sidst er der sket en lille stigning i indsatser, der arbejder med mål 8 (fra 11 til 19), mål 11 om bæredygtige byer (fra 7 til 12 indsatser) og et lille fald i arbejdet med livet på land under mål 15

⁸ DERF-bevillinger bliver ikke direkte registreret på verdensmål, men bidrager til realiseringen af det tværgående princip bag verdensmålene om *leave no one behind*.

(fra 14 til 8 indsatser). CISU vil monitorere ændringerne over årene for at se, om der sker systematiske ændringer i tematiske fokuser og tendenser.

I **Frame, Voice, Report!** (FVR) er alle verdensmål repræsenteret, men mål 5 (ligestilling mellem kønnene), mål 1 (afskaf fattigdom) og 13 (klimainsats) bliver alle tre behandlet i næsten alle indsatserne, hvilket flugter med de tre EU-fastsatte temaer for puljen; køn, klima og migration.

5.6 Mere klima i Civilsamfundspuljen

Civilsamfundspuljen får fra 2018-21 tilført 10 mio. kr. årligt fra Udenrigsministeriets Climate Envelope for at kunne øge andelen af støttede klima-relaterede projekter i Civilsamfundspuljen. I forbindelse med bevillingen rapporterer CISU årligt på de indikatorer, der blev aftalt med ministeriet for at følge udviklingen i klima-relaterede indsatser under CSP. Se bilag 10.

Aftalen om midlerne blev landet i slutningen af 2018, og 2019 blev derfor det første år, hvor CISU har kunnet intensivere arbejdet med kapacitetsopbygning af organisationer indenfor klima. Derfor undersøges data fra år 2019 og frem.

Det ses, at CISU allerede i år 2019 har mere end opfyldt puljens mål på outcome niveau, idet klimarelaterede bevillinger givet i 2019 berørte mere end 2 millioner mennesker (målet for 2021 er ca. 236.000). Det forventede resultat for klimamidlerne er mindst 90 % målopfyldelse for de pågældende bevillinger i 2021. Her er vi stadig på vej – målopfyldelsen er kun steget med 1 procentpoint – fra 84 til 85 % - fra 2017 til 2019. Det skal dog bemærkes, at målopfyldelsen gælder for de indsatser, der blev bevilliget fra Civilsamfundspuljen, inden klimabevillingen blev tilført puljen, og dermed også inden CISU havde øget sine tilbud om kapacitetsopbygning på klimaområdet. CISU forventer, at målopfyldelsen vil stige for de indsatser, der er startet efter klimabevillingen, blev tilført puljen, da disse bevillingshavere har haft mulighed for at deltage i CISUs tilbud om kapacitetsopbygningen indenfor klimaområdet og har kunnet omsætte denne viden til praksis.

Det ene output for klimamidlerne er, at det bevilligede beløb til klimaprojekter under Civilsamfundspuljen hvert år ligger på 13,9 mio. kr. For så vidt angår midler bevilliget til klimarelaterede projekter i 2019, overstiger det langt dette niveau. Der blev nemlig bevilliget 44.878.264 kr. til klimarelaterede projekter i 2019. Heraf udgør ca. 30 mio. kr. bevillinger til programmer. Selv uden at medtage programbevillinger overstiger bevillingernes størrelse det årlige mål på 13,9 mio. kr. Den store efterspørgsel for at søge klimamidler overstiger langt de midler, som er til rådighed til klima i Civilsamfundspuljen. Dette viser, at der fortsat er et gap efter lukningen af Puljen for Klima og Miljø, som var på 25 mio. kr. årligt – kun til klima- og miljøprojekter.

Det andet output for midlerne vedrører kapacitetsopbygning af organisationer indenfor klima. Her er CISU godt på vej til at opfylde målet i 2021. I 2019 har der været tre seminarer (i alt 151 deltagere) og tre kurser (i alt 72 deltagere).

Som det fremgår af både bevilliget beløb og deltagere på CISUs kurser og seminarer, er der stor interesse fra mange organisationer, der gerne vil arbejde mere med klima og miljø. Dette kom også klart udtryk i CISUs medlemsundersøgelse fra 2019, hvor mange medlemmer efterspurgte bedre muligheder for støtte til dette arbejde. Desværre er det med de begrænsede klimamidler, som CISU har til rådighed, langt fra muligt at imødekomme behovet og efterspørgslen for kapacitetsopbygning og understøttelse af klimainsatser. Der er således et uforløst potentiale til at imødekomme det store behov for flere for klimarelaterede udviklingsprojekter.

6. KOMMUNIKATIONSARBEJDE

Som en del af CISUs kommunikationsarbejde arbejder CISU for, at medlemsorganisationerne er informerede om ændringer i deres rammevilkår, og at de arbejder på at oplyse på en nuanceret og engagerende måde samt deltager i forskellige beslutningsfora (se mere i resultatrammeværk, bilag 1, under *outputs* og *outcomes*).

6.1 CISUs Oplysning i Danmark (PRO)

CISUs PRO-midler blev i 2019 anvendt til at styrke formidling af resultaterne af CISUs medlemsorganisationers udviklingssamarbejde på forskellige platforme inklusiv sociale medier, CISUs hjemmeside, verdenskort og årsskrift 'Status og Perspektiver 2019-20', samt igennem fem cases om partnerskaber, medborgerindsatser og nexus fra Filippinerne og Bolivia. Desuden deltog CISU i fælleskampagnen Verdens Bedste Morgen, og der blev anvendt midler til medlemskabet af Verdens Bedste Nyheder. CISUs nyhedsbrev sendes ud til omkring 2.800 personer hver anden uge med en gennemsnitlig åbningsrate på 30 %, hvilket kan betragtes som en høj rate (den gennemsnitlige åbningsrate hos virksomheder med 50+ medarbejdere ligger på 24,13%). I efteråret 2019 blev der udarbejdet et nyt format for nyhedsbrevet, som blev udmøntet i foråret 2020. Det har øget interaktionen mellem CISU og modtagere af nyhedsbrevet, da nyhedsbrevet indledes med en personlig introduktion fra redaktøren til, hvad man kan læse i nyhedsbrevet.

I 2019 blev der anvendt PRO-midler til aflønning af både CISUs kommunikationsmedarbejdere og journalistpraktikant, som var ansvarlige for at eksekvere ovenstående i samarbejde med resten af CISUs sekretariat. I efteråret 2019 blev der ansat en kommunikationsmedarbejder, der bl.a. arbejdede med en teknisk opgradering af CISUs hjemmeside. Udover ovenstående foretager CISUs kommunikationsmedarbejder rådgivninger og kurser for medlemsorganisationer, der ligeledes bidrager til at styrke formidlingen af deres resultater. Og endeligt blev der anvendt PRO-midler til delvis dækning af CISUs egenfinansieringsandel af FVR-projektet jævnfør aftale herom med Udenrigsministeriet. Der blev i 2019 forbrugt 363.646 kr. af PRO-midlerne, hvilket svarer til, at midlerne blev forbrugt med 111 %.

6.2 CISU fremmer nuanceret og engagerende oplysning om global bæredygtig udvikling

Nuanceret og engagerende oplysning bliver for det første fremmet gennem den finansielle støtte CISU yder til oplysningsaktiviteter i Danmark gennem for eksempel at medtage op til 2 % af projektudgifterne til projektrelateret oplysning i Civilsamfundspuljen. Organisationerne har gennemsnitligt søgt 1,25 % af deres bevillinger til oplysning. Dette løb op i 1.022.588 kr. ansøgt til projektrelateret oplysning i Civilsamfundspuljen. Der blev søgt flere midler til projektrelateret oplysning i 2019 sammenlignet med 2018, men procentdelen var mindre, da puljen var større i 2019 end i 2018. De resterende midler til projektrelateret oplysning, som ikke er blevet medtaget af ansøgere i Civilsamfundspuljen, bidrager til CISUs Oplysningspulje.

Udover gennem finansiering fremmer CISU nuanceret og engagerende oplysning om global bæredygtig udvikling ved at udbyde kurser herom (syv kurser i 2019). Når der i CISU afholdes fyraftensmøder om introduktion til Oplysningspuljen, såvel som introduktion til og lancering af FVR, bliver dette altid kombineret med læring om nuanceret og engagerende kommunikationsredskaber.

Vi kan se en stor interesse hos CISUs medlemsorganisationer og bevillingshavere for at arbejde med oplysning og kommunikation på en nuanceret og engagerende måde, hvilket ses gennem interessen i Oplysningspuljen og FVR samt deltagelse i CISUs kurser. Fra kurser, medieovervågning og rapportering, står det klart, at der blandt medlemsorganisationer og bevillingshavere bliver arbejdet med en stor mangfoldighed af nuanceret kommunikation og oplysning; naturligvis særligt ved de organisationer, der har deltaget på kurser og rådgivninger herom. Af FVR-afrapporteringen til EU for år to fremgår det, at 6.380.983 europæiske borger er nået gennem puljen, hvoraf 66.243 er blevet aktivt engageret i verdensmålene. Eksempelvis har unge lærere og elever på tekniske skoler i Danmark arbejdet med oplysning om arbejdsforhold og global migration. Resultaterne er nået gennem 75 gennemførte indsatser i syv europæiske lande. I alt er der bevilliget 177 indsatser til 219 organisationer.

6.3 CISU kommunikerer resultater sammen med medlemsorganisationerne

CISU faciliterede i 2019 medlemsorganisationernes mulighed for at kommunikere resultater af civilsamfundets udviklingssamarbejde ved Folkemødet på Bornholm i juni. Desuden deltog CISU i Verdens Bedste Morgen i september 2019, og CISU har ligeledes en repræsentant i bestyrelsen af Verdens Bedste Nyheder. CISU anvender og støtter Globalnyt gennem annoncering o.l. eksempelvis for stillingsopslag og arrangementer hvor relevant. Desuden er der en løbende dialog om, hvordan CISUs medlemsorganisationer kan bringes i spil som kilder og bidragsydere. CISU har desuden en blog på Globalnyt.dk, hvor der bliver stillet skarpt på forskellige udviklingspolitiske emner, som alle behandles på en nuanceret facon. I 2019 blev der skrevet to indlæg; et om vigtigheden i at minde politikere om det globale ved folketingsvalget, som kan findes [her](#), og et om Danmarks Indsamlingen 2019, der kan findes [her](#). Som tidligere nævnt ledte læringsrejsen til Bolivia til tre cases om medborgerindsatser (bilag 12); og læringsrejsen til Filippinerne til to cases om nexus (bilag 13).

[CISUs verdenskort](#) giver informationer om aktive danske og internationale civilsamfundsorganisationer i de forskellige lande samt aktive og afsluttede CISU-bevillinger og er tilgængeligt for alle civilsamfundsorganisationer, deres partnere og andre, som har en interesse i CISU og globalt civilsamfundsarbejde. CISU oplever, at kortet anvendes aktivt af medlemsorganisationer særligt i forhold til at finde nye potentielle samarbejdspartnere. Det indgår i CISUs overvejelser også at kommunikere resultater af civilsamfundsindsatser på verdenskortet. Yderligere udvikling af verdenskortet afventer omlægning af IT-systemer i 2020.

På [CISUs facebookside](#) kommunikeres også resultater af civilsamfundets udviklingssamarbejder. I efteråret 2019 blev der lavet opslag om resultaterne af FVR-bevillingerne. Herudover sker der løbende kommunikation af resultater fra bevillinger i Civilsamfundspuljen og Oplysningspuljen. Ligeledes videregiver CISU resultater fra medlemsorganisationernes arbejde fra f.eks. deres egne Facebook-sider eller andre medier, som globalnyt. CISUs Facebook-opslag når i gennemsnit 600 personer; dette opnået uden sponsorerede opslag. Engagementet var højest på Facebook i december 2019, hvor CISU kørte en julekalender. Lidt mere end 1/3 af CISUs følgere, 1.000 personer, så opslagene i julekalenderen. Medlemsorganisationerne har også mulighed for at låne CISUs instagram-profil (cisudk) i en periode, hvilket syv organisationer benyttede sig af i 2019. Opslagene på Instagram havde i gennemsnit 15 likes. I efteråret 2019 begyndte CISUs LinkedIn profil at blive brugt aktivt, hvilket tydeligt kan ses i eksponeringerne på opslagene. I september 2019 havde CISU 2.954 eksponeringer på indhold på siden, hvilket steg til 4.802 i oktober og 5.924 i november. Det samme gjorde sig gældende for reaktioner på opslag. Aktiviteten på profilen og stigningen i rækkevidden på opslagene viser

et potentiale for profilen, hvilket CISU arbejder videre med i 2020. Generelt har CISU haft succes med at få flere følgere på alle profiler på sociale medier; både Facebook, LinkedIn, Instagram og Twitter i løbet af 2019.

6.4 CISU understøtter medlemsorganisationernes dialog med beslutningstagere

Det er en prioritet for CISU at understøtte konstruktiv dialog med beslutningstagere og facilitere adgang eller stille platforme til rådighed for, at CISUs medlemsorganisationer kan engagere sig i debatter om dansk udviklingspolitik. CISU opfordrer derudover løbende medlemsorganisationerne til at melde sig ind i relevante fora i Danmark. CISU har i 2019 repræsenteret sine medlemmer gennem et bestyrelsesmedlem (fra april 2018 til april 2019 som observatørstatus) i Verdens Bedste Nyheder og et medlem i Globalt Fokus' samt Danish Interagency Safety Networks styregruppe. Verdens Bedste Nyheder er desuden en relevant platform for CISUs medlemsorganisationer til at dele historier og resultater, hvilket flere benyttede sig af i 2019. Hertil kommer en række mere faglige poster, for eksempel deltagelse i faglige grupper under Globalt Fokus samt i bevillingsarbejde gennem repræsentanter i bevillingsudvalg i henholdsvis Danske Handicaporganisationer og Globalt Fokus. Dertil har CISU en medarbejder, der har en rådgivende funktion for Dansk Flygtningehjælps Advisory Boards for Diaspora Puljen. CISUs bestyrelse skabte desuden flere forbindelser til beslutningstagere til gavn for medlemmer på deres læringsrejse i oktober. Blandt med Steen Hildebrandt, der sidder i 2030 Netværket, og Syddansk Universitets rektorat, hvor et grundlag for samarbejde om indsatser i syd blev skabt.

2019 var et valgår, hvor der blev valgt ny Udviklingsminister og udpeget nye udviklingsordførere. Derfor havde CISU i efteråret fokus på at opbygge en relation til disse gennem blandet andet en ordførerdebat, individuelle møder med ordførerne samt besøg af Udviklingsminister Rasmus Prehn på CISUs sekretariat, hvor CISUs nye Engagementspulje blev annonceret. Ved besøget af Udviklingsministeren blev medlemsorganisationer fra Aarhus og omegn inviteret, og tre medlemsorganisationer holdt oplæg for ministeren og deltagerne. Til ordførerdebatten deltog ordførere fra Socialdemokratiet, Venstre, Enhedslisten og Socialistisk Folkeparti samt 85 personer fra primært CISUs medlemsorganisationer. På baggrund af disse tiltag og den løbende dialog er der skabt et godt samarbejde med ordførere fra et bredt politisk spektrum, hvilket øger CISUs adgang til beslutningstagere omkring centrale emner.

CISU har desuden understøttet medlemsorganisationernes involvering i den politiske debat ved at indsamle kommentarer i forbindelse med møder i Udviklingspolitisk Råd og videregive disse til det medlem, som er indstillet af CISU til Rådet. Dette gøres ved at skrive direkte til relevante medlemsorganisationer og informere via nyhedsbrevet. F.eks. gav fire medlemsorganisationer deres input til det indstillede medlem om det strategiske rammeværk for Danmark-Kenya 2021-2025.

CISU har desuden gjort relevante medlemsorganisationer opmærksomme på høringer og møder i Udenrigsministeriet, samt skabt mulighed for medlemsorganisationernes deltagelse heri. Dette drejede sig eksempelvis om CISUs høringssvar om Education Cannot Wait, hvor også en medlemsorganisation indsendte et høringssvar efter CISU kontaktede relevante medlemsorganisationer.

I 2019 var CISUs sekretariat og bestyrelse til stede ved Folkemødet på Bornholm. Dette gav god mulighed for dialog med beslutningstagere, særligt i forbindelse med folketingsvalget, samt mulighed for at deltage i mange gode arrangementer. CISU var inviteret som deltager i deadline på DR2 sendt fra Folkemødet. Arrangementet blev dog aflyst grundet dårligt vejr. Igen havde CISU et samarbejde med organisationen Levende Hav om at stille kutteren Anton til rådighed som platform for medlemsorganisationernes

arrangementer, hvor i alt 16 medlemsorganisationer deltog. Generelt var medlemsorganisationerne glade for, at CISU stiller en platform til rådighed for deres arrangementer, da de ellers oplever, at det kan svært. Medlemsorganisationerne oplevede aktiv dialog og fik skabt kontakt til andre aktører samt beslutningstagerne.

6.5 Fokus på rammevilkårene for civilsamfundets arbejde med udviklingssamarbejde

CISU holder sig ajour med rammevilkårene for civilsamfundets arbejde med internationalt udviklingssamarbejde igennem forskellige kanaler og kontakter. CISU får forud for møder tilsendt dagsorden for UPR møder og indsamler i forhold til relevante emner information og holdninger fra medlemmer og fra sekretariatet som deles med det af CISU indstillede medlem af UPR forud for møder. Inputs fra CISU er derfor taget med på UPR møderne i 2019. Desuden mødes medlemmet af UPR, en gang årligt med CISUs bestyrelse, hvor arbejdet i Udviklingspolitisk Råd drøftes mht. tendenser, muligheder og udfordringer i det udviklingspolitiske område.

Når det viser sig relevant videregives informationer om ændrede rammevilkår via CISUs nyhedsbrev eller direkte til relevante medlemsorganisationer, som f.eks. da nødhjælpapuljen DERF blev fremskrevet til 2023 på finansloven 2020. Dette er ligeledes noget CISU adresserer gennem kurser og arrangementer som f.eks. kurset "Rettighedsarbejde når civilsamfundet er under pres".

I nogle tilfælde forsøger vi også at påvirke rammevilkårene for civilsamfundets arbejde; eksempelvis har CISU foretaget en række henvendelser til blandt andet Justitsministeriet for at lempe betalingskrav for at lave indsamlinger i mindre foreninger. Dette er ligeledes kommunikeret ud til medlemmerne. CISU tog i foråret 2019 initiativ til at blive sat på høringslisten ifm. høringer om indsamlingsloven. Dette lykkedes i januar 2020, hvor CISU modtog en mail om høring på en ny bekendtgørelse om indsamlinger, som CISU indsendte et høringssvar til.

CISU har i 2019 arbejdet hårdt på at skabe et solidt grundlag og fremtidige muligheder for at medlemsorganisationerne kan lave deres arbejde. En del ressourcer er derfor blevet brugt på at undersøge nye funding muligheder til CISUs brugere. Dette skal ses i lyset af, at Frame, Voice, Report! havde sidste ansøgningsrunde i 2019 og at CISUs management kontrakt på DERF skal genforhandles eller i udbud i 2020. Der er blevet undersøgt muligheder inden for *oplysning, kommunikation og engagement, nexus* (mellem langsigtet udvikling og humanitær bistand), samt *indskrænkende råderum for civilsamfundet*. I slutningen af 2019 gav Udenrigsministeriet CISU mulighed for at oprette en ny støttemulighed under Civilsamfundspuljen til at understøtte det folkelige engagement i forbindelse med udviklingssamarbejdet. Disse midler giver CISUs brugere samt nye brugere en god mulighed for at arbejde endnu mere med at skabe engagement omkring udviklingssamarbejde både ude og hjemme. Dette er en stor succes for CISU, som allerede har det folkelige engagement som en af to strategiske mål og dermed vil kunne være med til at styrke dette yderligere sammen med medlemsorganisationer og brugere.

7. CISU SOM ORGANISATION

Som demokratisk medlemsorganisation arbejder CISU løbende med at udvikle sig for at levere ydelser, som er relevante for sine brugere. Dette sker gennem anvendelse af PANT-principperne, effektiv økonomistyring og forvaltning samt ved at sikre løbende monitorering til understøttelse af organisatorisk læring og personaleudvikling.

7.1 Arbejdet ud fra PANT principperne

CISU inddrager sine medlemmer (**participation**) i sit arbejde flere gange årligt. På det udviklingsstrategiske niveau inviterer CISU medlemsorganisationer til at komme med inputs til relevante emner på møder i UPR samt til at indsende høringssvar til relevante Danida strategier og programmer. Med hensyn til interne processer inddrager CISU sine medlemmer til at komme med inputs og høringssvar til udvikling af puljeregningslinjer og udvikling af kapacitetsydelse. I 2019 gjaldt dette for eksempel møder med brugere af DERF i forbindelse med review og udvikling af nye retningslinjer. I 2019 gennemførte CISU både en større medlemsdialog med besøg til 4 regioner i Danmark samt medlems- og tilfredshedsundersøgelse, der blev fremlagt i december under Udviklingsministerens besøg til CISU.

De forskellige dele af organisationen holdes ansvarlig (**accountability**) ved hjælp af demokratiske strukturer og andre styringsredskaber som for eksempel CISUs papirhierarkier.⁹ Dette gælder også inden for økonomistyring, hvor CISU har en intern revisor og påtegninger fra ekstern revisor uden anmærkninger. CISUs bestyrelse er velinformeret om økonomien og godkender regnskab og budget. Bestyrelsens rolle og forpligtelser er grundigt beskrevet i et offentligt dokument.¹⁰ Bestyrelsen er demokratisk valgt på CISUs generalforsamling og bliver blandt andet holdt ansvarlig på generalforsamlingen ved hjælp af den årlige beretning. Desuden informeres bestyrelsen halvårligt omkring status på sekretariatets arbejde på baggrund af skriftlig status fra alle grupper i sekretariatet samt mundtlig fremlæggelse af prioriterede temaer.

De interne forvaltningsprocedurer for forvaltning af alle CISUs puljer er nedskrevet og bliver løbende opdateret, så hele sekretariatet følger ens procedurer i forvaltningen af puljerne. I forbindelse med opdateringen af retningslinjerne for Civilsamfundspuljen pr. januar 2019 blev forvaltnings- og budgetvejledninger til brugere opdateret i overensstemmelse hermed.

Ved blandt andet at dække transportomkostninger til udvalgte kurser, tilbyde kapacitetsydelser i hele landet, når medlemsorganisationer kan samle 12 deltagere samt tilbyde kommunikationskurser hjemme hos organisationerne tilstræbes **non-discrimination**. Dette understøttes ved, at CISU sikrer adgang for kørestolsbrugere samt tilbyder arrangementer for alle erfaringsniveauer og typer af medlemmer.

CISU stiller oplysninger om organisationens virke til rådighed for medlemsorganisationer/brugere, samarbejdspartnere, donorer og offentligheden (**transparency**). Det betyder, at eksempelvis bestyrelsens arbejde, generalforsamlingens beslutninger, regnskaber, overenskomst (herunder lønniveau), aftaler med donorer og øvrige væsentlige dokumenter er tilgængelige på vores hjemmeside.

CISU udarbejdede i 2018 et adfærdskodeks, som er blevet operationaliseret i 2019. Udover etiske og juridiske retningslinjer indeholder adfærdskodekset retningslinjer omkring Preventing Sexual Exploitation, Abuse and Harassment (PSEAH) og anti-korruption. Alle dokumenter på nær de interne puljeforvaltnings-procedurer ligger tilgængeligt for brugerne på CISUs hjemmeside.

Forvaltningen af CISUs puljer følger beskrevne procedurer, som ifølge Udenrigsministeriets seneste finansielle tilsyn i 2019 efterleves. CISU monitorerer desuden selv løbende på efterlevelsen. Ansøgere har fuld information om behandlingen af sin ansøgning. CISU efterlever sine tilsynsforpligtelser og har samtidig et system for kalibrering af vurderingspraksis, som løbende bliver evalueret.

⁹ [cisu.dk/om-cisu/samarbejde-med-udenrigsministeriet](https://www.cisu.dk/om-cisu/samarbejde-med-udenrigsministeriet)

¹⁰ www.cisu.dk/bestyrelsen

7.2 Monitorering, evaluering og læring

CISUs resultatrammeværk samt MEL-system udviklet i 2018 bruges i 2019 som grundlag for CISUs monitorering, læring og rapportering baseret på understøttende og mere fleksible monitoreringsmetoder som for eksempel tematiske reviews og tracer-studier samt monitorering af puljereformen. Et eksternt, UM ledet review blev startet op i efteråret 2019 med udarbejdelse af ToR og indledende kontakt til det 6 personers store review team. I lyset af, at dette review ville finde sted med opstart fra januar 2020, besluttede CISU kun at gennemføre en tematisk rejse til Bolivia vedrørende medborgerindsatser. Et tracer studie til Senegal og Gambia ultimo 2018 blev dog færdiggjort i 2019.

CISU arbejder aktivt med læring gennem rejser, efteruddannelse og feedback fra vores medlemsorganisationer/brugere. Som en del af vores monitorerings-årshjul har CISU årlig refleksion over de informationer, der indsamles til monitorering samt antagelserne i resultatrammeværket. Disse føder igen ind til læring og planlægning af vores arbejde samt den løbende udvikling af resultatrammeværket.

7.3 CISUs sekretariat

CISU har oplevet flere løbende forandringer i vores rammer igennem flere kontraktholdere og kontrakttyper med donorer, hvad der har ledt til en diversificering af CISU's kapacitetsydelser og modaliteter i puljer (særligt CSP). Denne diversificering er afspejles desuden i en øget differentiering i sekretariatets organisering i form af en udstrakt gruppeorganisering. Dette betyder meget forskellige tidsplaner for de forskellige opgaver hen over året, men også mere handlekraftighed, øget dynamik og agilitet i sekretariatets arbejde. Gruppeorganiseringen har ledt til nye arbejdsformer, som er blevet understøttet gennem udvikling af værktøjer og fælles kompetenceudvikling omkring funktioner, roller og positioner og til at kunne håndtere at forskellige perspektiver anlægges i opgaveløsningen. Det betyder, at CISUs sekretariat i dag er mere tilpasset de forskellige rammer og tempi, der arbejdes indenfor. Der følges løbende op på omorganiseringen, og der er udviklet interne redskaber og processer, der understøtter både effektivitet, agilitet og trivsel i den nye struktur.

I forhold til personalet blev der i 2019 indgået en ny overenskomstaftale om løn- og ansættelsesforhold, og der afholdes årlige Medarbejderudviklingssamtaler (MUS), udviklingssamtaler med grupper af bevillingskonsulenter (GRUS) samt Ledelsesudviklingssamtaler (LUS). Information af fælles interesse fra disse samtaler deles på transparent vis i organisationen for at sikre fortsat udvikling. Der gennemføres endvidere APV hvert tredje år, hvor den næste påbegyndes ultimo 2020. Herudover har CISU et samarbejdsudvalg bestående af ledelsen, tillidsrepræsentant og arbejdsmiljørepræsentant.

8.OMKOSTNINGSEFFEKTIVITET

CISU har på trods af stærkt stigende kompleksitet i omfang, kontekst og opgaveløsning for sekretariatet, forøget den relative andel af midler, der anvendes til bevillinger i civilsamfundspuljen fra 89,5 % i 2017 til 91% i 2019 - overfor både forvaltningsomkostninger og inklusive de særskilte kapacitetsudviklingsmidler.

CISUs organisatoriske set-up og ressourceanvendelse bygger i høj grad på at opnå den rettet balance imellem effektivitet (efficiency) og opnåelse af resultater af en stabil og høj kvalitet, der løbende udvikles iht. nye rammer, behov, krav og ønsker i konteksten, herunder ønsker fra Udenrigsministeriet og brugerne, samt nye erfaringer og ny viden (effectiveness).

CISUs IT-set-up begyndte i 2017-18 at vise sig mindre og mindre effektivt med den stigende kompleksitet og behovet for flere og bedre digitale løsninger også rette mod brugerne. Det betyder – efter aftale med UM, at der i 2019-2020 gennemføres en omfattende udskiftning, modernisering og effektivisering af en række IT-systemer, på både hardware og softwaresiden (interne såvel som brugerorienterede systemer). Herunder sker en sammenlægning i ét helt nyt sagssystem, der bringes i anvendelse i august 2020.

I Civilsamfundspuljens retningslinjer for bevillinger, herunder i budgetvejledning og formater, er der fokus på, at det eksterne bevillingssystem har gode redskaber til at vurdere omkostningseffektiviteten i de enkelte indsatser/bevillinger. Omkostningsniveau mv. indgår således som betydeligt element i vurderingen af ansøgningerne og fremgår af bevillingsnotaterne. CISU ser jævnligt, at der stilles betingelser til et ellers støtteværdigt projekt, før der gives en bevilling, og at projekter afslås med henvisning til omkostningsniveau og -effektivitet.

I den række af redskaber og formater, som CISU anvender i monitorering af implementeringsfasen, er blandt andet vurderinger af omkostninger og effektivitet. Det gælder for løbende og afsluttende rapportering og tilsyn i Danmark og ude. Konkret forvaltes dette også ved kritisk godkendelse af løbende og afsluttende rapporter/regnskab og ikke mindst af revisionsrapporterne.

Alle redskaber i ovenstående processer anvendes i henhold til formål, kontekst, indhold, samt ikke mindst kravsafstemthed i forhold til ansøgningens og bevillingens størrelse.

Uddrag fra review af CISU påbegyndt i 2019 og afsluttet i april 2020

Value for Money

Overall, the RT finds that CISU is very aware of and has a focus on cost-effectiveness at all levels of operations and implementation to ensure value for money and effective use of financial resources in order for projects to achieve planned results and outcomes

Uddrag af revisionsprotokollatet for Civilsamfundspuljen for 2019 af 04.03.2020

Produktivitet og effektivitet

Foreningen har indført nøgletal til måling af produktivitet og effektivitet, herunder måling af rådgivnings- og tilsynseffektivitet. Det er foreningens ønske at der i de kommende regnskabsår arbejdes yderligere på at identificere og udarbejde nøgletal til måling af produktivitet og effektivitet.

Sparsommelighed

Vi har i forbindelse med revisionen stikprøvevis vurderet, om foreningens dispositioner er i overensstemmelse med almindelige normer for, hvad der under foreningens art og størrelse kræves af en hensigtsmæssig og sparsommelig forvaltning af offentlige midler, herunder hvorvidt goder og tjenesteydelser er erhvervet økonomisk hensigtsmæssigt under hensyn til pris, kvalitet, kvantitet samt de af bestyrelsen udstukne retningslinjer, herunder en sammenholdelse af den udbetalte løn med de på området indgåede overenskomster samt at varer og tjenesteydelser erhverves økonomisk forsvarligt under hensyntagen til pris og kvalitet.

Foreningen har indført nye retningslinjer for procedurer ved køb af varer og tjenesteydelser, således at der ved indkøb over kr 95.000 skal indhentes tilbud fra flere leverandører. Vi har ved stikprøve påset at foreningen overholder de vedtagne retningslinjer for køb af vare og tjenesteydelser. Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger.

9. BILAGSOVERSIGT

Bilag 1: CISUs strategi 2018-2021

Bilag 2: Forandringsteori (ToC)

Bilag 3: Resultatrammeværk (ResRam)

Bilag 4: Resultater fra indsatser, CSP, PKM, PNB 2019

Bilag 5: Program case stories 2019

Bilag 6: Medlemsundersøgelse 2019

Bilag 7: Medlemstilfredshedsrapport feb. 2020

Bilag 8: Analyse af drop in 18-19

Bilag 9: Rådgivningsvirksomhed 2019

Bilag 10: CISU's reporting on the results framework for the climate envelope

Bilag 11: Final report Fund for Climate and Environment

Bilag 12: Cases medborgerindsatser Bolivia

Bilag 13: Cases nexus Filippinerne

Bilag 14: Afrapportering på de aktuelle temaer 2019 – 2020

Bilag 15: Monitorering af forenklingdagsordenen 2017 – 2019